

novice

Leto VII. - št. 15

KOČEVJE 6. aprila 1962

Cena 20 din

Mladina bo ponesla pozdrave maršalu Titu

Vsako leto praznujemo 25. maj »Dan mladosti« ob rojstnem dnevu predsednika Tita kot največji praznik naše mladine. Praznovanje »Dneva mladosti« je postalo tradicionalna revija dejavnosti naše mladine na vseh področjih njenega udejstvovanja.

Priprave za proslavo v letošnjem letu pa bomo organizirali v duhu jubilejne obletnice rojstva predsednika Tita, proslav 20. obletnice mladinskih delovnih brigad in Jugoslovanski pionirski iger 1962.

Letos bo potekala zvezna proga »Štafete mladosti« tudi preko naše občine, za kar se mladina povsod pripravlja.

Štafeto palico zvezne štafete bo prejela kočevska mladina od tekačev iz Novega mesta na Mlaki 10. aprila ob 9. uri dopoldne. Sprejeli jo bodo tekači gimnazije in osemletke. »J. Seško« in jo prinesli do poslopja gimnazije. Tu jih bodo počakali zastopniki društev in organizacij, ki bodo štafeto palico z zastavami ponesli na slavnostni prostor v Kočevju, kjer bo slavnostno zborovanje.

Ko bo ob 10. uri zborovanje končano, bodo palico spet prejeli tekači, katere bo spremljala do gimnazije spet večja skupina. Od gimnazije bodo tekači gimnazije nadaljevali tek v smeri Stare cerkve, kjer bo prevzela štafeto palico mladina iz Stare cerkve ob 10.10 uri in jo ponesla naprej do Jasnice, kjer jo bodo prevzeli tekači občine Ribnica.

I. STRANSKA PROGA ŠTAFETE

Iz »Baze 20« bo krenila motorizirana štafeta ob 7.30 uri zjutraj 10. aprila in prinesla štafeto palico do vasi Zeljne ob 8.30 uri in jo oddala tekačem šole Zeljne. Ti jo bodo ponesli do Šalke vasi, kjer je bo prevzela mladina rudarjev in jo ponesla do Mlekarnice, tam jo bo oddala zastopnikom organizacij, ki jo bodo ponesli na mesto zborovanja.

II. STRANSKA PROGA — PODPRESKA — OSILNICA — VAS — ŠTALCARJI

Ta štafeta bo odšla na pot iz Podpreske 9. aprila ob 10. uri. Mladina iz Podpreske bo ponesla štafeto palico do Dage, kjer bo kratka proslava. Štafeta bo nadaljevala pot proti Srednji vasi in Travi, kamor bo prispela ob 10.55 uri. Na Travi bo sprejela štafeto palico motorizirana štafeta, ki jo bo organiziral občinski odbor LMS in jo pripeljala do Osilnice. Iz Osilnice bo odhod štafete ob 13. uri. Bosljive loke ob 13.36, Brod na Kolpi 14.36, Vas—Fara ob 14.54, Nova Sela 15.24, Kaptol 15.48, Morava 16.06, Štalcerji 16.24 in pride v Livold ob 16.54, kjer bo tudi prenočila.

Iz Livolda bo štafeta nadaljeval svojo pot 10. aprila ob 8. uri proti Kočevju in jo oddala tekačem šole Mirko Bračič.

III. STRANSKA PROGA KOČEVSKA REKA

Odhod štafete iz Kočevske Reke bo 9. aprila ob 15.30 uri. Ob 16.15 uri bo štafeta v Štalcerjih in se združi s štafeto iz Podpreske.

Za vse stranske proge bo dostavil na začetku točke štafetne palice Občinski komite LMS Kočevje. Mladina po vseh šolah bo napisala pozdrave za tovariša Tita, katere bodo dali v štafetne palice. Povsod bo mladina in ostale organizacije priredila štafetam svečane sprejeme.

Mladina bo tako najlepše proslavila svoj praznik, kakor tudi rojstni dan našega ljubljenega predsednika, tovariša Tita!

V podjetjih: aktivni Zveze borcev

Občinska konferenca Zveze borcev NOV Ribnica bi morala biti v nedeljo, 25. marca. Zaradi slabega vremena pa so jo preložili na 1. april. Udeležba na nedeljski konferenci je bila lepa, kot gostje pa so se udeležili in sodelovali v razpravi predstavnik OO ZB NOV Ljubljana tov. Kopitar-Gregor, narodni heroj Jože Boldan-Silni in tov. Novak Jože-Miha iz Kočevja in drugi.

Poročilo in razprava sta razgrnila delo v preteklem obdobju te organizacije. Iz poročila, ki je bilo zelo objektivno, posnemamo, da so bili na vseh področjih dejavnosti doseženi lepi uspehi. V lanskem jubilejnim letu je bilo vrsto proslav, katerih se je udeležilo zelo veliko članov Zveze borcev. Slišali smo tudi o nekaterih pomanjkljivostih: premajhna skrb za socialno ogrožene borce, pomanjkanje stanovanj za borce, zapostavljanje borcev na delovnem mestu v nekaterih podjetjih. Seveda ni teh primerov veliko, prav zato pa jih je treba odpraviti.

V referatu in razpravi je bilo precej besed o prekvalifikaciji in skrbi za člane. Poudarjeno je bilo, da rešitev socialnih in zdravstvenih problemov bivših borcev ni samo v socialnih podporah in upokojitvah. Tistim, ki jim to pripada, je treba omogočiti, da pridejo do svojih pravic, ljudje, ki so še zdravi in sposobni za delo pa naj bodo zaposleni, ker je tako za njih bolje.

Da v podjetju ne bi prišlo do zapostavljanja borcev je bil umesten predlog, da se ustanovi aktivni Zveze borcev. Le-ti naj bi v podjetjih skrbeli, da borem ne bo prizadejana krivica, kot se je še tu in tam dogajalo.

Slišali smo tudi, da bi se nekateri radi neupravičeno pridobili dvojna leta in s tem ugodnosti in pokojnine, ki jih daje zakon borem in aktivistom. Organizacija Zveze borcev, posebno pa krajevne organizacije naj dobro pretehtajo vsako prošnjo za priznanje delovne dobe o sodelovanju v NOV. Če so podatki točni, naj jih potrdijo, v drugem primeru pa zavrnejo. Pomagajo pa naj za doseg pravic tistim članom, ki so zaslužni, pa si sami ne znajo pomagati.

Komisije, ki so delovale pri Občinskem odboru ZB, so več ali manj svoje delo uspešno opravile. Največ je imela dela

sta organizaciji tudi za naprej delovali samostojno.

Lani je bilo po liniji ZB zdravstveno pregledanih 127 članov. Od teh samo pet ni bilo potrebno zdravljenja, vsi ostali pa so bili potrebni več ali manj zdravstvene nege. Tudi letos bodo zdravstvenemu stanju borcev posvetili največjo skrb. Skrbeli bodo tudi za tiste, ki so potrebni pomoči. Sedaj prejema 15 čla-

bili doseženi lepi uspehi. Partizanska grobišča so lepo oskrbovana. Vseh spomenikov je 6, spominskih plošč je 14 in 3 obeležja. Kasarna v Ribnici pa je posvečena narodnemu heroju Mirku Bračiču.

Zdravstveni dom v Sodražici bo kot spomenik padlim borem na tem območju. Predlagano je bilo, naj bi dom nosil ime Majde Šilc. Kakor vemo, bo letos v

komisija za priznavanje delovne dobe.

V mejah občine je okrog 1000

Delegati in gostje med konferenco

članov Zveze borcev. Lani se je število zmanjšalo za 12 članov, ki so umrli. Krajevne organizacije ZB so v Ribnici, Sodražici, Loškem potoku ter v Dolenji vasi in Grčaricah. Po sklepu zadnjega plenuma ZB naj bi se ti dve organizaciji združili. Vendar do združitve ni prišlo. Ker ne kaže na silo združevati, bo-

nov priznavalnine, ki jim omogočajo normalno življenje.

V evidenci imajo 21 otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. V srednjih in višjih šolah je 18, v obrti pa so trije otroci. Občina pomaga pri šolanju desetim otrokom.

15 borcev potrebuje stanovanja. Za rešitev tega vprašanja primanjkuje denarja. Vendar bodo morali kljub temu najti rešitev.

Topografski opis dogodkov in objektov v času NOB je le delno izvršen. Pri delu zgodovinske dejavnosti bi bila potrebna pomoč prosvetnih delavcev, ki bi že zbrano gradivo obdelali in uredili. K delu bi pritegnili tudi študente.

V spomeniški dejavnosti so

Sodražici II. ribniški festival. V tem času bo v Sodražici veliko zborovanje članov ZB ribniške občine.

Z ozirom na novo vsebino dela, ki jo narekuje Statut Zveze združenj borcev, bo organizacija ZB posvetila v bodoče večjo skrb političnemu delu in sodelovanju z ostalimi organizacijami.

Na koncu so izvolili 18-člansko vodstvo občinskega odbora, 5 članov za nadzorni odbor in dva delegata za okrajno konferenco. Po končani konferenci se je konstituiral nov odbor, ki je ponovno izvolil za predsednika Toneta Maležiča, za tajnika pa Vinka Kersniča. Novemu odboru želimo veliko uspehov pri delu.

-T-

Ob mesecu poklicnega usmerjanja

Pravilna izbira poklica je vprašanje, katero se postavlja vse bolj v ospredje in se mu dostikrat ne posveti toliko pažnje, kot ga v resnici zasluži. V te namene je svoječasno obstajala pri posredovalnici za delo v Kočevju poklicna svetovalnica, katere pa je prenehala z delom, oziroma je namesto nje referat za poklicno usmerjanje pri Zavodu za zaposlevanje delavcev.

Program dela tega referata je usmerjen na šolsko leto in je doslej dober del tega programa izvršen. Prvenstveno je šlo za tem, da se mladino in starše informativno obvesti o možnostih in pomenu pravilne izbire poklica, ter so v tem cilju bila izvedena predavanja že v začetku šolskega leta. Izvršena je bila tudi anketa o poklicnih željah mladine za vse tiste, ki v letošnjem letu končajo šolsko obveznost. Po zbranih podatkih konča v letošnjem letu na območju občin Kočevje in Ribnica 377 mladincev ali mladink in se je za nadaljevanja šolanja odločilo 240, ostali pa se bodo vključili v proizvodnjo ali učenje poklica. Želje za nadaljevanje šolanja so osredotočene predvsem na srednje strokovne šole, dočim se namerava večje število vključiti v gimnazijo. Iz navedenega se

nam takoj postavi vprašanje, ali bo možno vse tiste, ki imajo željo priti do poklica preko srednje strokovnih šol, v resnici vključiti se v te šole. Izkušnje iz preteklega leta nam povedo, da večje število kandidatov ni bilo sprejetih, dasiravno so opravili uspešno sprejemni izpit, ker so kapacitete teh šol premajhne v odnosu na število zainteresentov. Zato bo potrebno, da so mladina in starši pravočasno ni na te težave in se pravočasno odločijo za druge možnosti, oziroma izberejo tista pota, ki bodo do mežna za uresničitev življenjskega cilja. Pri mladini, katera ima željo priti do poklica preko učne dobe, so nagnjenja ali bolje rečeno želje zelo enostranske. Moška mladina še vedno postavlja na prvo mesto poklic avtomehanika in kovinostugarja, manj pa je interesa do poklicev splošnega značaja. Na prvem mestu je zelo težko dobiti kandidata za učna mesta v gradbeništvu, dasiravno je to poklic, ki ima perspektivo v svojem razvoju in dejavnosti. V drugi vrsti je zelo malo kandidatov za poklice kleparjev, kovačev in še nekaterih drugih uslužnostnega pomena. Iz tega se vidi, da je težnja le za tiste poklice, ki so trenutno najbolj donosni, z druge strani pa, da so

starši in mladina premalo seznanjeni o enakovrednosti poklicev.

Pri tako naglem tempu razvoja se ne more nikoli sigurno trditi, da ne bodo ravno tisti poklici, ki so danes zelo malo cenjeni, prišli na družbeni lestvici na bolj vidno mesto, ter bi v izbiri poklica morali to upoštevati.

Nalogo poklicnega usmerjanja pa nakazujejo tudi za tisto mladino, ki ne more nikoli sigurno trditi, da ne bodo ravno tisti poklici, ki so danes zelo malo cenjeni, prišli na družbeni lestvici na bolj vidno mesto, ter bi v izbiri poklica morali to upoštevati. V lanskem letu dalje velja namreč predpis, da je za sklenitev učnega razmerja potrebno dokončanih osem razredov osnovne šole. Veliko število mladine pa konča v nižjih razredih in ne morejo biti sprejeti. Ta pogoj je v tem, da se lahko sklene učna pogodba, ako je kandidat sprejet v pripravljalni tečaj obrtno izobraževalnega centra svoje stroke in da ta tečaj uspešno završi. Vključ temu pa še vedno ostane večje število mladine, ki išče zaposlitev, oziroma namerava priti s priučevanjem do poklica. V tem pogledu ni merilo končana šola, ampak nastajajo težave v tem, da nekatere gospodarske organizacije nerade sprejemajo na priučevanje mlajše osebe.

Pred spejemom plana

Na zborih volivcev v Strugah, Dragi, Predgradu, Stari cerkvi, Banji loki in Vas-Fari so volivci razpravljali razen o družbenem planu in proračunu občine tudi o potrebah svojih področij. Na večini zborov so volivci poudarili, da je treba posvetiti več pozornosti razumnemu trošenju sredstev krajevnih odborov. Ponekod so menili, da je potrebno povečati sredstva krajevnih odborov tudi s samoprispevki, prostovoljnim delom in podobnim. Razprave so tekle dalje o elektrifikaciji posameznih vasi, popravilu potov, o ukinjenih bivših delavnicah in raznih drugih vprašanjih, seveda pa tudi o kmetijstvu in cenah v kmetijstvu. Volivci industrijske skupine so razpravljali največ o standardu, stanovanjski izgradnji, cesti Ljubljana—Kočevje, cenah, kmetijstvu in drugem.

Zaradi navedenih težav je torej pred nami, posebno še pred starši, da v mesecu aprilu, do ločenem za »Mesec poklicnega usmerjanja«, poskrbijo za odločitve v izbiri poklica pri mladini. Zaradi tega se je potrebno posvetovati, kajti lahko naletimo na takšne probleme, pri katerih ne moremo sami odločiti. Za nasvete naj se starši obračajo do vseh takih, ki jim lahko koristno svetujejo, in to predvsem na strokovno osebje v gospodarskih organizacijah, na zavod za zaposlevanje delavcev v Kočevju in v Ribnici, ter do prosvetnega kadra, zlasti razrednikov.

Nagradno žrebanje

Novice pripravljajo veliko nagradno žrebanje, ki bo predvidoma v mesecu juliju letos. V njem bodo lahko sodelovali vsi naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino do konca leta 1962. Predvideno je okoli 50 nagrad.

Nagradnega žrebanja se bodo lahko udeležili tudi vsi tisti, ki šele bodo naročili naš časopis in najkasneje do 30. junija poravnali naročnino do konca leta.

Razen tega razpisujejo Novice še akcijo za nabiranje novih naročnikov, v kateri lahko sodeluje vsak državljan. Predvsem vabimo k sodelovanju pismonoše in druge, ki imajo kaj več stika z ljudmi. Za nabiranje naročnikov se predvidene še posebne nagrade, in sicer:

- za vsakega naročnika dobi zbiralec 100 din,
- za 20 novih naročnikov dobi zbiralec še posebej 1000 dinarjev,

- za vsakega nadaljnjih 10 novih naročnikov pa dobi zbiralec še po 1000 dinarjev.

Akcijo zbiranja novih naročnikov bomo zaključili 30. junija. Vsi nabrani naročniki morajo do takrat poravnati naročnino vsaj za pol leta; če hočejo sodelovati v nagradnem žrebanju pa od takrat, ko so naročili časopis pa do konca leta.

Nabirajte naročnike, ker si boste tako zlahka prislužili nekaj postranskih dohodkov!

Če še nimate naročenih Novic, si jih naročite takoj, ker boste le tako lahko sodelovali v našem nagradnem žrebanju! Spisek nagrad bomo objavljali v naslednjih številkah.

7. APRIL — MEDNARODNI DAN ZDRAVJA

Vsako leto praznujemo 7. april kot mednarodni dan zdravja. Letos ga praznujemo pod geslom: Čuvajmo vid — preprečujmo slepoto. S tem hočemo opozoriti zdravstvene in socialne službe ter prebivalstvo vsega sveta na ta problem. Rešitev tega problema zahteva skupne napore v preprečevanju bolezni in odstranjevanju vzrokov, ki milijonom prebivalcev vseh kontinentov ogrožajo vid, naše najdragocenejše čutilo.

Jugoslavija je ena izmed držav, ki imajo med svojim prebivalstvom 1,3 promile slepih. V LR Sloveniji imamo sicer le 1 promil slepih, vendar pa obolenja in okvare oči predstavljajo

5,31 promila vseh obolenj aktivnih zavarovancev in so v strukturi obolenj že na četrtem mestu.

Na priporočilo Svetovne zdravstvene organizacije sta sklenila Sekretariat Zveznega izvršnega sveta za ljudsko zdravje in Zveza slepih Jugoslavije, da se Svetovnemu dnevu zdravja priključijo še Teden boja proti slepoti od 8. do 15. aprila. Namen te akcije je, da poleg neposrednega preprečevanja slepote in povečane skrbi za naše slepe, aktivizira vse ustrezne službe in ustanove, obenem pa pritegne tudi vse prebivalstvo k sodelovanju pri zgodnjem odkrivanju najrazličnejših nenormalnosti vi-

Majhno nazadovanje, porast in še kaj

NA ZADNJI SEJI JE SVET ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO RAZPRAVLJAL O KMETIJSKIH IN GOZDARSKIH POSTAVKAH V DRUŽBENEM PLANU ZA LETOS.

GOZDARSTVO — MAJHNO NAZADOVANJE SEČNJE

Predlog plana predvideva v gozdarstvu manjše (2-odstotno) nazadovanje sečnje. Predvsem se bo znižala sečnja lesa za drva, medtem ko se bo sečnja tehničnega lesa v primerjavi z lanskim letom celo malenkostno povečala (pri listavcih). Sečnja lesa za drva je namreč v nekaterih predelih celo nerentabilna.

Člani sveta so razpravljali še o nekaterih drugih postavkah predloga plana za gozdarstvo (kot o investicijah, kooperaciji itd.) in ugotovili, da nanj nimajo bistvenih pripomb, ker je po njihovem mnenju realen.

KMETIJSTVO — MALENKOSTEN PORAST

V kmetijstvu predvideva predlog plana porast vrednosti bruto proizvodnje za 5,8 odstotka (v družbenem sektorju bi znašal ta porast 5,3 odstotka, v privatnem 5,4 odstotka in zadržnem 146,6 odstotka). V družbenem sektorju je predvideno majhno povečanje v glavnem zaradi tega, ker bodo skrbeli kmetijski tega sektorja letos predvsem za znižanje proizvodnih stroškov. V zasebnem sektorju se bo proizvodnja povečala v glavnem zaradi večjega obsega kooperacij. Proizvodnja v zadržnem sektorju pa bo narasla predvsem zaradi ustanovitve posestva na področju Fare.

Člani sveta na predlog plana kmetijstva niso imeli bistvenih pripomb.

V razpravi o kmetijstvu je bilo izrečenih tudi več kritičnih pripomb na ta in oni račun. Sproženo je bilo vprašanje (ki se je pojavilo na zborih volivcev), v koliko se sploh plača vlagati na Kočevskem sredstva v kmetijstvo, ker je v tej panogi, če izvzamemo čevljarstvo, najnižji narodni dohodek na zaposlene v občini. Prav zaradi tega je KGP sklenil, da bo najprej uredil vse za znižanje proizvodnih stroškov in šel šele nato na povečano proizvodnjo.

Razpravljali so tudi o pomanjkanju zelja, krompirja, repe in drugih kmetijskih pridelkov na našem, kočevskem trgu oziroma o njihovih cenah. Menili so, da

je letošnjemu pomanjkanju kriva predvsem slaba lanska letina. Poudarili pa so tudi, da je bilo predlanskim na primer dovolj zelja, repe in drugih pridelkov. Kmetijski (na primer iz Koprivnice) so jih ponujali trgovini daleč pod proizvodno ceno. Trgovina pridelkov ni odkupila in kmetijski so nato z njimi (da bi imeli vsaj malo koristi) krmili — krave.

Dalje je bilo poudarjeno, naj bi trgovina in kmetijski sklenila pogodbe o prodaji oziroma odkupu določenih količin kmetijskih pridelkov po določenih (seveda primernih) cenah. Menili so tudi, naj bi dobila Vrtnarija več zemlje in na njej pridelovala zelenjavo za Kočevje. Po drugi strani pa naj bi za oskrbo s kmetijskimi pridelki (predvsem pa ozimnico) skrbela bolj kmetijska zadruga.

(Kmetijski so povedali tudi, da okoli Kočevja ni neobdelanih površin in da torej ne drži kritika, ki so jo povedali trgovci na svojem zadnjem občnem zboru sindikata.)

Dalje so bili člani Sveta mnenja, da se dohodnina ne bi povečala. Predlagano je namreč bilo, naj bi se kmečka dohodnina povečala iz 12 na 20 odstotkov. S tem bi se približali okrajnemu povprečju, ki znaša 25 odstotkov od katastrskega dohodka. Sklep so člani sveta utemeljevali s tem, da je v privatni lasti le malo zemlje in še ta ni najboljše. S povečano dohodnino pa se tudi ne bi zbralo posebno veliko sredstev (le okoli 2 milijona dinarjev).

Svet je tudi sklenil, naj bi se vsa kmetijstvu namenjena sredstva združila v en sklad. Tako se naj bi združila sklada za plačevanje odškodnin za toberkulozne živali in sklad za pavšalno skočnino ter sredstva za pobiranje kužnih bolezni in za arondacije. Vseh teh sredstev je namreč le za okoli 5 do 6 milijonov dinarjev. Novi sklad naj bi se imenoval sklad za pospeševanje kmetijstva.

Svet je dalje sprejel tudi

da, ter preprečevanju očesnih bolezni zlasti pri najbolj ogroženih skupinah prebivalstva, to je pri otrocih in mladini, pri osebah, ki so na svojih delovnih mestih posebno ogrožene in pri starejših ljudeh. Po mnenju najvidnejših strokovnjakov vsega sveta je možno že danes preprečiti najmanj dve tretjini takih obolenj in okvar. Potemtakem morajo biti naša skupna prizadevanja uspešna!

Intervencija gasilcev pri požaru na Roški cesti (18. marca letos)

SPOZNAVANJE PROBLEMOM KOMUNE

Malo, zelo malo slišimo v naših krajih o življenju in delu naših mladih ljudi, ki študirajo na visokih šolah. Tu in tam se sliši kritika od strani visokošolcev, da so študentje majhne, da se težko prebijajo skozi življenje, drugega pa ne vemo ničesar. Kje so vzroki za tako majhno poznavanje naših bodočih kadrov? Ali je krivda na nas samih, ali so temu krivi sami visokošolci? Težko je odgovoriti na to vprašanje. O tem bi morali več razpravljati in ugotoviti vzroke, ki zavirajo spoznavanje tega vprašanja.

V okviru ZSJ je bil pred leti organiziran na ljubljanski Univerzi klub študentov za kočevsko ribniško območje. V začetku je klub dosegel uspehe in je vsaj delno nastopal javno tudi v naših krajih. Pričakovali smo, da bo delo kluba napredovalo in da bo klub res postal zbirališče naših študentov, kjer bi se ti seznanjali s problemi komun, gospodarskih organizacij itd. Vidimo pa, da delo kluba stagnira. Za nedelavnost kluba se navaja več vzrokov, od katerih je tudi ta, da primanjkuje denarnih sredstev. Bistveni vzrok pa je prevelika pasivnost študentov samih.

Bližamo se koncu letošnjega študijskega leta in se vprašujemo, kaj smo v tem letu storili? Ničesar. Imeli smo tri članske sestanke kluba, od katerih so bile dvakrat na dnevnem redu študentje, kot da bi bilo to najbolj važno vprašanje, ki ga mora reševati klub. Nekateri od

predlog za ustanovitev komisije za potrditev urejevalnih elaboratov, sprejel je tarife za veterinarski pregled živali, ki jih koljejo v klavnici itd.

V prvem tromesečju je bilo že pet požarov

Čeprav malo težko, prihaja tudi v naše kraje pomlad. Po vseh naših krajih bo postala večja nevarnost požarov. Bodi mo previdni, da ne bomo še z našo neprevidnostjo sami povzročali požarov. Samo v kočevski občini je bilo v I. tromesečju

letošnjega leta že pet požarov, ki k sreči niso povzročili večje škode. Gasilci so takoj intervenirali in požare pogasili.

V Itasu je nastal požar zaradi neprevidnosti. V Kolodvorski ulici 10 zaradi polivanja bencina v štedilnik. Na Roški cesti 1

je nastal požar zaradi odlaganja pepela v podstrešju. Na gradbišču SGP Zidar je nastal požar zaradi gradbene napake in nepazljivosti vratarja. Na obratu Jelka v Podpreski je nastal požar zaradi gradbene napake in neprevidnosti.

na direktorje in tajnike, kot da jih ti štipendirajo, ker ne poznajo dovolj vseh organov našega družbenega in delavskega samoupravljanja.

Ob vsem tem se nam postavlja novo vprašanje. Zakaj klub, če se zaveda svojih nalog, ne začne reševati vseh teh vprašanj? Ali se je po teh vprašanjih kaj naredilo. Toliko kot nič. Če se postavlja vprašanje, da naj bo po sestanku zabava na stroške kluba, ni mogoče pričakovati kakšnega uspeha. Razumljivo je, da si študentje želijo zabave in nihče jim tega ne odreka, ne bi smelo biti pa to pogoj za delo v klubu, ali bodo prišli na sestanek ali ne.

Študentje bi se morali zavedati, da je ena od osnovnih nalog vseh naših delovnih ljudi, ki gradijo socializem ta, da se družbeno aktivni in da pomagajo reševati probleme, ki se pojavljajo. To velja tudi za študente, oblik in pogojev za delo imajo vsi dovolj. Kakor je dolžnost delavca v gospodarski organizaciji, da dela, je dolžnost študenta, da študira, obeh je pa dolžnost, da poznata probleme, delo in življenje komun. V vsem tem pa je poznavanje naših študentov še na zelo nizkem nivoju.

Ko bodo naši visokošolci končali študij, bodo prišli v naše kraje na razna delovna mesta. Ali bodo delali z ljubeznijo, ker se bodo počutili kot tuji, ali pa bodo gledali samo to, da bodo odslužili določena leta in zapustili kraje in ljudi, ki so jim omogočili študij?

Zato je potrebno večje sodelovanje med študenti in našimi družbenimi organi in organizacijami, da se poglobijo v naše življenje in napore za našo izgradnjo. Eni in drugi bi morali vsem tem vprašanjem posvetiti veliko več pozornosti, kot smo jo pa do sedaj.

Kam po končani šoli?

Tako se vprašujete, mladinci in mladinke osmega razreda vsako leto ob tem času, ko se približuje zaključek šolskega leta.

Tako se vprašujete starši in vzgojitelji, ki vam ni vseeno, kakšno smer bo zavzel vaš otrok pri nadaljnjem oblikovanju sebe in kakšno vlogo pri vključevanju v delo v našem socialističnem gospodarstvu.

V tej rubriki boste v tem in naslednjem mesecu našli nekaj napotkov za usmerjanje v poklice tehnične stroke. O podrobnostih pa se lahko pogovorite z našimi inženirji in tehnikami, ki vas bodo vsako soboto obiskali na vaših šolah.

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV OBČINE KOČEVJE

GOZDARSTVO

Glavni namen gozdarstva je, da s pravilnim delom v gozdu pridobi čim več lesa, ki je še vedno zelo važna surovina narodnega gospodarstva. Mislilo se je, da bodo les nadomestile druge snovi — jeklo, steklo, plastične mase itd. Vendar temu ni bilo tako. Les ne samo, da je pridobil na svojem pomenu, še več, vedno bolj je pomemben. Vsak dan se večja števila proizvodov, ki jih pridobivajo iz lesa. Kolikor bolj se razvija znanost, tem več načinov predelave in plemenitjenja lesa se najde. Brez lesa si danes sploh ne moremo misliti nobene industrije, nobenega gospodarstva. Les nam dajejo gozdovi, ki so eno glavnih bogastev naše ožje domovine. Gozdovi nam razen lesa nudijo še stranske koristi: čistijo zrak, uravnajo odtok padavin itd. Za časa NOB so gozdovi dajali zaščito partizanskim odredom, bolnicam, delavnicam itd. Po vojni pa so gozdovi omogočili obnovo domovine, izgradnjo novih tovarn. Ker je gozd tako bogastvo, ga moramo znati varovati in z njim tako gospodariti, da nam trajno daje les in vse ostale dobrine. Za pravilno delo v tako zapletenem živem organizmu kot je gozd, je seveda potrebno temeljito znanje. Vse življenje gozda ima nek smisel, ki ga mora znati gozdar s svojim znanjem pravilno izkoristiti. Narava zelo hitro odgovarja na posege človeka v njo, zato mora gozdar vedno vedeti, kakšne bodo posledice tega ali onega posega v gozd. Znanje, ki ga gozdarjem dajejo gozdarske šole, pomaga, da znajo gozdarji pravilno opazovati naravo in izkoristiti nam vsem v prid njene, za nešolano oko skrite sile.

Naše gozdarske šole dajejo

gozdarjem srednjo, višjo in visoko izobrazbo oziroma znanje. Pogrešamo šole za nižjo izobrazbo (za gozdne delavce), ki jih drugod pa svetu že imajo.

Srednja gozdarska šola v Postojni, ki traja 4 leta, šola gozdarske tehnike. Pogoj za sprejem je končana osnovna šola. Obsega splošne predmete, ki so osnova za razumevanje gozdarskih strokovnih predmetov. Teoretični pouk je prepleten s prakso tako, da se dijaki res dobro seznajajo o vsem, kar jim v poklicu koristi. Dijakom je za bivanje na razpolago internat, ki omogoča redno šolanje.

Gozdarski oddelek na Biotehnični fakulteti v Ljubljani daje strokovnjake z višjo in visoko izobrazbo. Pogoj za vpis je končana srednja šola. Po dveh letih študija si pridobi študent naziv obratnega inženirja, po štirih letih pa naziv inženirja. Študij na fakulteti je zelo pester, predmetov je veliko tako splošnih kot strokovnih. Tudi tukaj je teorija povezana s prakso, ki naredi študij še bolj zanimiv.

Mladi gozdarski strokovnjaki se po končanem šolanju zaposlijo na gozdnih obratih ali pa na drugih gozdarskih delih po raznih ustanovah, inštitutih itd. Gozdarski inženirji imajo možnost zaposlitve tudi v lesni industriji, ker je študij na ljubljanski fakulteti tak, da daje inženirje splošne smeri, sposobne delati v gozdarstvu in v lesni industriji.

Seveda mora biti vsak, ki hoče delati v gozdarstvu, zdrav, ker je delo v naravi večkrat naporno, vendar je zdravo. Kdor hoče postati gozdar, mora imeti poleg veselja do poklica še veliko veselje do narave, ki ga bo obdajala ves čas njegovega dela.

(SE NADALJUJE)

O komunalni in standardu Poročilo Sveta za komunalne in gradbene zadeve ObLO Kočevja

(Nadaljevanje in konec)

Vprašanje sodobnega odvažanja smeti je sedaj urejeno s kovinskimi smetnjaki, ki se po posebnem redu in pravilniku odvažajo, izpraznjujejo in zopet vračajo strankam. Zadeva je nekaj novega, povzročila je nekaj negotovnosti o ozirom na predpisane stroške za opravljanje te službe, vendar je bila topogledna ureditev nujno potrebna.

V kolikor so še nekatere pritožbe, bo vsekakor služba odvažanja smeti novo komunalno podjetje izvajalo še z večjo odgovornostjo in večjim redom. Jasno pa je to, čimbolj so bodo ljudje držali reda in določil za-

devnega občinskega odloka, tembolj bo na drugi strani delovala tozadevna služba.

X. OBRATI ZA OPRAVLJANJE KOMUNALNIH DEJAVNOSTI

Razen vloge današnjih servisnih delavnic in obrtno-uslužnostne dejavnosti naših stanovalniških skupnosti (urejanje lokalnih potov, odvažanje iz greznice, usluge prevoznosti itd.), ki so v manjši meri reševale komunalno dejavnost in tozadevne probleme, je to do sedaj v glavni meri izvajala komunalna ustanova »Komunalna« z večjim ali manjšim uspehom. Da bi bil obrat za

opravljanje vseh potrebnih komunalnih dejavnosti v bodoče zmogel in kader opravljanja vsa dela komunalne dejavnosti, shodno potrebam mesta in celokupne komun, kakor tudi tehničnim nalogam sodobnosti in rentabilnosti, se namerava dosedanja ustanova likvidirati v celoti, pač pa Vam podaja sliko stanja. Podaja vam tozadevno tematiko in probleme, rešene ali nerešene in h katerim naj naš najvišji forum poda svoje mnenje in svojo kritiko tozadevnega dela. Svet sam je podrobno obravnaval predmetno poročilo na svoji zadnji seji dne 12. decembra 1961 in dal k istemu svoje pripombe, ki so v poročilu vnešene. Sicer pa je Svet, vsaj upamo tako, izpolnil svojo družbeno vlogo, zasedal na svojih sejah 9-krat in enkrat na skupni seji s Svetom za gospodarstvo. Po svojih najboljših močeh si je v dobrobit prvenstveno občini prizadeval reševati v svoji pristojnosti probleme tako, da bodo v dobrobit prvenstveno občini kot celoti, za napredek komun v vidu sodobnega razvoja iste. V tem pravcu se vam zahvaljujemo za poverjeno zaupanje in bomo tudi v bodoče zastavili svoje moči za reševanje nalog, katere ste nam poverili.

ŽIVLJENJE IN DELO

Delovni kolektiv sredi vasi, ki jih obdaja zeleno zlato

Rajska gora in Jazbina je bila zavita v meglice. Po Mušnevcu so se valile zimske megle, ki so obetale, da bodo spet obdarile ljudi v dolini Loškega potoka s snegom, ki ga je v začetku pomladi že itak dovolj. Suhi vrh, Bukovec in Zajčji hrib so s črnimi oblaki grozili dolini. Kamen grič in Blošček pa so v svetlobi sončnih žarkov izgledali kot otroci, ki kličejo v deželo pomlad.

Tam za gozdom pod senožeti je sameval Mali Log. Skrivalo ga smreke in jelke, da je neviden potnikom, ki potujejo po cesti Sodražica—Loški potok. Po odcepu ceste v Mali Log se kmalu pokažejo Retje, ki se iz doline vzpenja na Smrekovec, kot da bi hoteli doseči vrhove gora, ki obdajajo dolino.

Vas Hrib se iz ceste ne vidi po vsem njenem obsegu, ker se ga na vrhu hriba še v ravnino proti Kamenemu griču. Hrib je kot središče doline in gleda proti Travniku, Srednji in Segovi vasi.

Stirno se vzpenja cesta iz vasi Travnik v dolino Sodola in Drage. Sodal — najbolj boleč spomin ljudi iz Loškega potoka. Italijanski okupator je neusmiljeno pobijal može in fante v tej dolini sredi smrek in jelk, ki so nemo gledale zločine fašistov. Ko bi znale smreke in jelke govoriti, bi povedale, da so videle v svojih okriljih nešteto divjih zverí, od katerih so bile pa najbolj krvoločne in divje zveri v človeških podobah, ki so se imenovali fašisti in so neusmiljeno pobijali nedolžne ljudi.

Po širnih zelenih gozdovih, ki obdajajo dolino Loškega potoka se je v teku zgodovinskega razvoja ljudi marsikaj zgodilo. Sekira, žaga in plenkača so pele svojo pesem čez stoletja. Jeleni in košute, srnjad in medved imajo poleg ostalih živali v teh gozdovih svoje domovanje. Sekači in tesači, vozniki in lovci, gozdarji in logarji, ki so hodili in delali po teh gozdovih, so marsikaj doživljali. Vse to bo ostalo nemo v teminah gozda, kot pesem preteklosti, ki jo je porajalo življenje.

● KRATKA ZGODOVINA PRETEKLEGA VEKA

V letu 1858 je knez Auersperg zgradil v Loškem potoku parno žago s petimi venecijankami med vasi Hrib, Travnik in Srednja vas. Na obratu je dobilo delo od 15—20 ljudi. Promet z lesom je bil v tisti dobi usmerjen proti Italiji. Leta 1859 so zgradili cesto Loški potok—Rakek, po kateri so vozniki prevažali les iz loškopotoških gozdov na Rakek.

Z dograditvijo železniške proge Ljubljana—Kočevje leta 1893, in z izgradnjo ceste Sodražica—Loški potok, se je promet z lesom preusmeril v ribniško dolino.

Lesni obrat v Loškem potoku so imeli v najemu razni ljudje. V letu 1866 je imel obrat v najemu Franjo Žagar iz Loža, ki je nabavil polnojarmanik za venecijanke. Od leta 1919 do 1921 je imela obrat v najemu družba Tabor iz Loškega potoka, potem pa Ivan Rus ves čas do leta 1946, ko je bil obrat nacionaliziran. Med obema vojnama je bilo zaposlenih na obratu okrog 40 ljudi.

Po nacionalizaciji leta 1946 je prišel obrat pod upravo GKP Kočevje, pod katero je bil do leta 1948, ko je prišel pod upravo LJO Ribnica. Leta 1953 ga je prevzela KZ Loški potok in v letu 1954 se je podjetje kot tako osamosvojilo z imenom Smreka in pod tem imenom dela še danes.

Ves čas do druge svetovne vojne in še nekaj let po njej se je na tem obratu rezala samo hlodovina. Deske in krajnike so vozniki prevažali do železniških postaj. Taka je zgodovina lesnega obrata v Loškem potoku.

● LJUDJE V DOLINI LOŠKEGA POTOKA

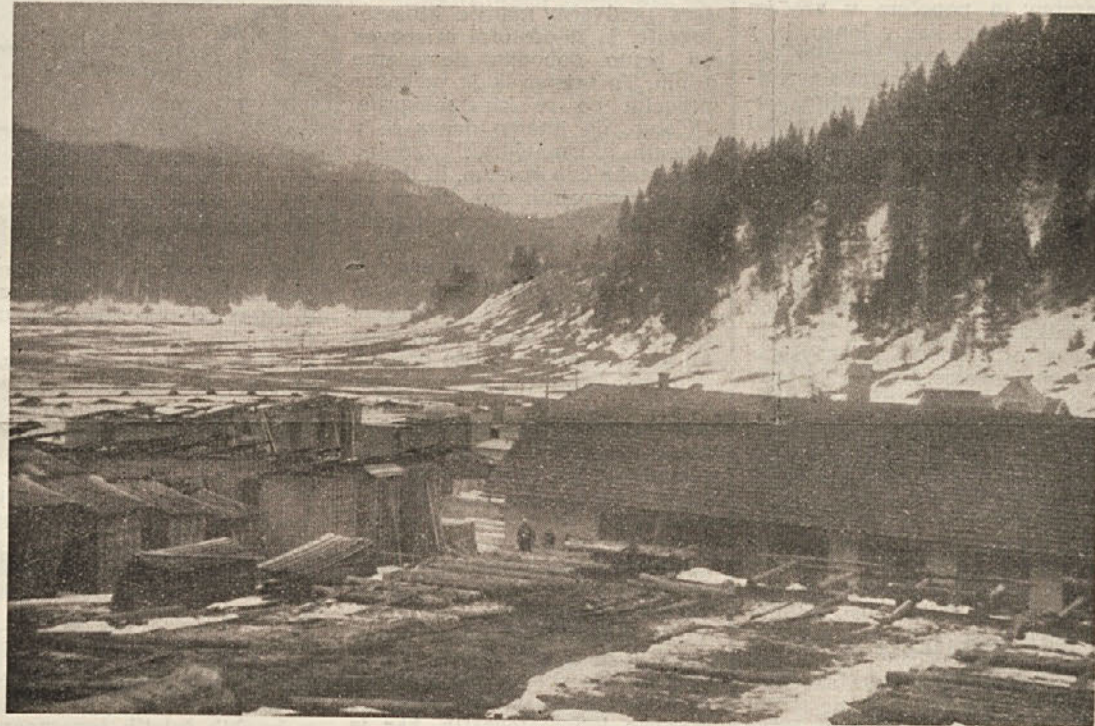
so znani kot dobri in marljivi gozdni delavci. Rod za rodom so se preživljali z delom po gozdovih. Sekira, žaga in plenkača, to je bilo njihovo orodje, s katerim so odpremili nešteto kubičnih metrov lesa iz gozdov v svet. Potočani so delali po domačih in tujih gozdovih. Ker je bilo za vse premalo dela doma, so odhajali vsako zimo v gozdo-

ve Slavonije in celo v Francijo v predvojnem času. Trdo je bilo njihovo življenje, doma in na tujem, gozdove pa so ljubili, ker so bili vir njihovega življenja.

Svojega rodnega kraja Potočani niso nikoli pozabili, vedno so se vračali iz tujine domov, kjer so bile njihove družine in gozdovi, ki jih niso mogli nikoli in nikjer pozabiti.

● DELOVNI KOLEKTIV JE ZAČEL Z NOVO PROIZVODNJO

Ko se je v letu 1954 kolektiv osamosvojil, je začel z novo proizvodnjo na obratu. Poleg žage so zgradili hale za sodarno in mizarno. Tudi destilacijo so zgradili. To so sedaj proizvodne enote kolektiva, ki šteje sedaj vsega skupaj okrog 150 ljudi.

Skladišče lesa na Smreki je prazno

Poleg teh štirih proizvodnih enot imajo še tri ekonomske enote, v katere je vključena uprava, komerciala, prevoz, vzdrževalne in ostale službe kolektiva.

V sodarni izdelujejo ambalažne sode od 25 do 160 litrov. 180 sodov izdela vsak dan 14 ljudi. Te sode rabijo za barvo in kite, največ jih odpošljejo v Dol, Domžale in Zagreb. Na en avtomobil naložijo po 320 sodov po 50 litrov in jih odpeljejo v tovarne, ki kupujejo te proizvode.

V mizarni izdelujejo likalne in otroške vrtnice, čebulne deske, razne stole, posteljne okvirje in druge lesne proizvode. Pri teh delih je zaposlenih 65 ljudi. 90 % teh proizvodov gre v inozemstvo preko Slovenijales, Kooperativne in Narodne Rodinosti.

Na žagi in skladišču lesa je zaposlenih 33 ljudi. Na leto potrebujejo 11.000 m³ lesa za razrez. Les dobijo iz gozdov zasebnega in družbenega sektorja iz okolice Loškega potoka in Drage. Trenutno so glede surovine v težavah, na skladišču za hlodovino je praznina. Zaradi velikega snega po gozdovih je otežčen prevoz hlodovine na skladišče. Za redno obratovanje pa bi potrebovali še vsaj 2000 m³ jelovine več, kakor jo imajo na razpolago.

V destilarni je čez leto zaposlenih devet ljudi. Destilarna kar dobro uspeva poleti in tudi proizvod olja lahko prodajo. Sedaj pozimi obrat stoji, ker je dovoz surovine otežkočen.

● OZKO GRLO NA OBRATU

Sušilnica je ozko grlo obrata. V njej ne morejo posušiti toliko lesa kot ga potrebujejo. V programu imajo, da bodo takoj sedaj spomladi, ko bo nastalo lepo vreme zgradili dve komori, da bodo to ozko grlo odpravili. Sušilnica mora sedaj obratovati tudi ob nedeljah, pa še nimajo dovolj suhega lesa za

predelavo.

Prostori so na obratu premajhni in ne morejo v njih organizirati boljšega tehnološkega procesa dela. Manjka tudi ventilacija in centralna kurjava. Vse te pomanjkljivosti bi radi čimprej odpravili. Radi bi napravili lakirnico, ker sedaj proizvajajo vse le v surovem stanju, zato bi kolektiv rad proizvodnjo izboljšal in v to vlaga vse svoje sile, da bi te probleme, ki ga težijo rešil.

V lanskem letu je kolektiv dosegel 240 milijonov bruto proizvoda, letos pa je planiral na 280 milijonov.

● ČLANI KOLEKTIVA

Člani kolektiva so iz vseh šestih vasi Loškega potoka. V kolektivu je okrog 60 žensk in 30 mladincev. V vseh pa je še dovolj delovnih ljudi, ki bi se radi zaposlili na obratu.

Dnevno se vozi iz Loškega potoka 25 delavcev tudi v Cerknici. Precej jih je, ki pa v Cerknici in Ložu stalno stanujejo, ker imajo tam zaposlitev.

Stanovanjske stiske nimajo v

da so ostali doma, ker jih ni nihče obvestil, da bi dopust nastopili. Z delom sindikalne organizacije so se člani kar pohvalili, ker je bila v delu aktivna.

● DELO ORGANOV SAMOUPRAVE

Člani delavskega sveta so v delu premalo aktivni, ker premalo poznajo pristojnosti proizvajalcev. V zadnjem času se stanje izboljšuje, ker so predavanja, ki jih je organizirala sindikalna organizacija pojme upravljanja precej razjasnila. Vsebinska predavanja je bila o delu ekonomskih enot, kolektiva kot celote, higijensko tehnične varnosti in ostalih vprašanj samoupravljanja.

Kolektiv kot celota ima že pripravljen investicijski program za rekonstrukcijo obrata, za katerega bi potrebovali po predračunu 168 milijonov. Nujno pa potrebujejo že letos za mizarski obrat vsaj 40 milijonov. 15 milijonov imajo že lastnih sredstev za ostalo pa bodo zaprosili za kredit. V programu je, da bi mizarno podaljšali, ker bi proizvodnjo potem lažje organizirali in stroške proizvodnje s tem tudi zmanjšali.

V delavskem svetu je 17 članov, po ekonomskih enotah še nimajo delavskih svetov in vse zadeve rešuje 1 delavski svet.

Organizacija LM v kolektivu obstaja je pa v delu bolj malo aktivna, ker mladina nima pomoči od ostalih organizacij.

V splošnem pa se je začelo

V mizarni Smreke

mouprave in garancija, da bo kolektiv napredoval v svojem delu. Kolektiv ima vse pogoje, da se razvija, saj se nahaja v sredini našega zelenega zlata — gozda — ki je vir njegove dejavnosti.

Strokovnega kadra v kolektivu delno še primanjkuje. Tečajev za pridobitev kvalifikacije niso še imeli, kar bi bilo morda dobro, da bi jih organizirali, ker le strokovno usposobljen delavec, bo tudi dober upravljalec. Kolektiv je že toliko močan, da bi tečaje lahko organiziral.

● SE NEKAJ IZ DOLINE LOŠKEGA POTOKA

»Kako teče pa ostalo življenje v Loškem potoku?« smo še prašali člane delovnega kolektiva Smreke.

»Kar gre.« so odgovorili. »Pri Beli vodi je Turistično olepševalno društvo Loški potok začelo graditi turistični dom. Tam so lepi smučarski tereni in bogat lov.«

»Kje so zaposleni pa še ostali ljudje?« smo vprašali dalje.

»Ostali so zaposleni na KZ, v trgovini in gozdovih kot sekači in vozniki.« so nam odgovorili. Na Hribu nas je tovariš vprašal:

»Boste prišli kaj 1. maja v Loški potok?«

»Kaj boste pa imeli 1. maja?« smo vprašali.

Nalaganje sodov na avtomobil v skladišču Smreke

»Odpri bomo nov zdravstveni dom.« smo dobili odgovor.

Res, nasproti šolskega poslopja čez cesto je stavba zdravstvenega doma že dograjena in je ponos Potočanov. Dolgoletna želja se jim je sedaj izpolnila, saj bo nov zdravstveni dom napredek za vso dolino.

V gostinskem obratu nam je tovariš dejal:

»Slikajte nas skupno s tovarišicami.«

»Me se pa že ne bomo slikale.« so odgovorile tovarišice. Ne da bi vedele, kdaj se je zabliskalo in so prišle na sliko. Na žalost vsled pomanjkanja prostora slike sedaj ne moremo objaviti, jo bomo pa drugič.

Za trenutek smo obiskali v šoli še prosvetne delavke, ki so v zbornici in po razredih opravljale svoje delo. V sled pomanjkanja časa smo povabili, da bi prisledli odklonili. Obiskali smo dva razreda učenih glav, ki so bile sklonjene nad berili. Očke so skrivaj, da jih ne bi videla učiteljica takoj dvignili, njihovo učenje pa je nemoteno potekalo dalje. Čitali so berilo Jakce — Pakec, ki so ga čeprav šele v drugem razredu zelo dobro spremljali. S prtski so šli po berilu vrsto za vrsto, ker je eden čital, drugi so pa poslušali. Ko je učiteljica rekla naj nadaljuje drugi, se ni prav nič zataknilo, čitanje se je takoj nadaljevalo.

Tu pa tam se je dvignila glavica od berila in se spet takoj vrnila k njemu. Čitanje je bilo gladko, tako da je učiteljica s čitanjem njenih malih učencev res lahko zadovoljna in tudi doma starši.

Na šoli je 264 učencev in 9 učiteljskih moči. Pouk traja dopoldne in popoldne. Otroci so res marljivi pri učenju in se vidi, da prosvetni delavci z ljubeznijo učijo otroke. Otroci in prosvetni delavci zaščitijo za svoje delo vse priznanje.

Bil je že deseti dan pomladi, po dolini Loškega potoka je bilo pa še dovolj snega, še več ga je bilo ob cesti proti Sodražici. Snežni plugi, ki so orali cesto, so iz snega napravili zidove na obeh straneh ceste. Vožnja z avtomobilom je po taki cesti sigurna, ni se treba bati, da bi se avto prevrnil v dolino, ker snega ob cesti ne more prebiti.

Tako smo zapustili dolino Loškega potoka, kjer so srčno dobri in delovni ljudje. Sedaj spomladi, ko bodo gozdovi spet ozeleneli, bo za ljudi Loškega potoka prišlo spet novo življenje. Delavec in kmet bosta odšla z novimi močmi v središče zelenega zlata in bosta izbirala, kaj je godnega za posek. Odsla bosta na polje, laze in senožeti, ki jih obdajajo zeleni gozdovi, pesem dela in smeh delovnih ljudi se bo razlegal povsod. Gozdovi bodo tiho šepetali v svoje zelenju in sonce bo obsijalo Rajsko goro in Jazbino, Mušnec, Suhi vrh, Bukovec, Zajčji hrib, Blošček in Kamen grič, ker bo v deželo prišla spet pomlad.

Družinski tednik

UREDNIŠTVO NOVIC!

Zelo sem vesela, da ste uvedli »Družinski tednik«! Rada bi nasvet glede ekonom lonca, o katerem sem slišala že dosti hvale in tudi nekaj negodovanja. Tudi v trgovini sem ga

že ogledovala. Navodilo me ni prepričalo. Cena je precej visoka, zato bi rada videla, če bi mi katera od bralk razložila ravnanje z loncem in kakšne prednosti ima.

M. H., Koblarji

Ekonom lonec

Prav rada vam na vaše vprašanje o ekonom loncu napišem nekaj priporočil in navodil za uporabo, ki jih imam iz lastne izkušnje.

Lonc je sicer 7-literski, ki ga izdeluje tovarna emajlirane posode v Celju, imam že tri leta. Tudi jaz sem se ga malo »balala«, ker se mi je zdel nevarne in navodila za uporabo prekomplirana. Pa me je pot zanesla v Ljubljano in tam v Centralni zavod za napredek gospodinjstva, kjer so v svoji kuhinji praktično pokazali kuhanje. Takoj me je minil strah pred kuhanjem, ker velike in mnogotere prednosti lonca govore tako očito v njegov prid, da se »splašča« tudi malo paziti. Pa ne več kot morda tri dni. Potem preide to v navado in odpiram in zapiram lonce kot bi bil navadni. Tudi otroka lahko pristanjita, kar je posebno pomembno, če je mati zaposlena. Zato bi že kar v začetku svetovala, da bi priredili tudi v našem mestu take demonstracije v okviru Zavoda za napredek gospodinjstva, ker je to najlažji in najučinkovitejši način, da si osvojimo znanje in morebitne predsodke odpravimo.

Ekonom je postal moj nepogrešljivi prijatelj in pomočnik, ker kuha hitreje — v njem se skuha ena jed pod pritiskom pare štirikrat ali petkrat hitreje;

kuha bolje — vse jedi se skuha mehkeje in so bolj aromatične, ohranijo svojo barvo in ne izgubijo redilnih snovi in vitaminov;

kuha ceneje — ker porabimo manj časa za kuhanje in manj denarja za kurjavo;

kuha čisteje — ker ne ustvarja pare in vonja po kuhinji;

je varen — če skrbimo za čistost ventilov po vsakem kuhanju in ne odpremo lonca, dokler nismo prej izpustili pare; je estetičen — ker je zaradi lepe oblike in leska okras vsake kuhinje.

Vsakemu loncu so priložena navodila in recepti, ki so razumljivi vsaki praktični pa tudi neizkušeni gospodinjci. Četudi so recepti preizkušeni, mi je praksa pokazala, kaj in kako kuham v njem bolje, hitreje, bolj zdravilo in okusno. Uporaba lonca mi omogoča, da je vsako kosilo skuhano v eni uri; in tako grem lahko tudi v nedeljo z družino dopoldne na sprehod, v kino ali kam drugam, ker mi predpri-

prava in kuhanje v ekonomu omogočata, da je kompletno kosilo včasih tudi v pol ure na mizi.

Res nam 7-literski ekonom s svojimi vložki in predelki pomaga, da lahko kuhamo v »nadstropjih«, kakor pravite, tovarišica. Tako lahko v njem skuhamo celotno kosilo. Jedilnik pa je treba sestaviti tako, da ne bo živilo drug drugemu pokvarilo okusa, da ima približno enak čas za kuhanje in da ne izloča barve. Nekaj minut razlike v kuhanju nič ne pomeni. Če je le prevelika razlika med kuhanjem živila A in živila B, moramo kuhati zaporedoma. Na primer: jed A se mora kuhati 20 minut, jed B pa 5 minut (seveda je tu mišljen čas skrajšan čas vsled pritiska); najprej pristavimo jed A in jo kuhamo 15 minut, nato lonce odpremo (neobhodno potrebno je, da najprej izpustimo paro!), damo vanj jed B in kuhamo še 5 minut v pokritem loncu.

Tudi praksa nam pokaže, koliko časa bo še lonc pod pritiskom, četudi ga umaknemo na rob štedilnika. To mi pomaga, da se lonc sam od sebe ohladi in ne spuščam pare pri odpiranju. Na električnem štedilniku, pa takoj, ko zaslišim sik pare, ki začne uhajati skozi glavni ventil, že izključim tok, ker takrat začne jed vreti in ostala toplota kuhalička zadostuje, da vre vsebina še kakih 10 do 20 minut, kar je odvisno od gostote hrane. Ta čas mi navadno zadostuje za vse juhe, razen goveje. Dalj časa seveda kuham tudi fižol, kislo zelje in repo, vendar s pripravo vred ne porabim nikdar več kot 1 uro.

Pa še eno dobro stran tega lonca bi omenila. Odkar imam ta lonc, mi skoraj vsa posoda leži v omari. Le za mleko, kavo imam stalno še drugi posodi. Kadar kuham v loncu, pečem pa posebej v »alu«-satastem pekaču. In zakaj tako, boste vprašali? Ker v ekonom loncu tudi običajno lahko kuham, dušim, pražim, pečem in cvrem. Tudi običajen način kuhanja se skravlja, ker, čeprav debelo dno, pa se vendar izredno hitro segreje in dolgo obdrži toploto. Zato še en nasvet pri kuhanju z ekonom loncem: prej vse pripraviti, ker potem komaj sproti ustrežeš loncu!

Moja prijateljica pa se prav pohvali, ker ga tudi pridno uporablja za gretje vode, bodisi na električnem, bodisi na navad-

nem štedilniku. Zato po zgotovljenem kosilu vedno pristavim na razgredo ploščo še lonce vode, ker se izredno hitro segreje.

Kot vidite, se nisem spuščala v podrobnejšo sestavo lonca in dodatnih delov, ker vam bo praksa, ko bo morda omogočeno parkrat na leto praktično demonstriranje, to prav na hitro in ukinčovitje pokazala.

Ko sprašujete za recepte, me spravljate v zadrego. Napisala sem že, da lonc ekonom stalno uporabljam, torej je tudi uporaba vsestranska in številno receptov brezštevilno. Poleg vseh juh, naj naštajem še govejo juho, ki se nam je zopet priljubila, odkar kuham v ekonom loncu. Že dodatna kost pri mesu in odrezki od zrezkov mi zadoščajo ob primernem dodatku zelenjav in začimb, da imam dobro kostno juho. Seveda je lonc izredno primeren za predkuhanje pljuček, vampov. Izredno dober je segedinski golaž. Kuham ga najhitreje tako, da najprej pristavim v lonc kislo zelje. Medtem pa sprajžim v posebni posodi čebulo z mesom, papriko. Lonc, v katerem je med tem že zelje zavrelo in se kuhalo, spet odprem in dodam s čebulo sprajženo meso z začimbami ter lonc zaprem. Tako je z vso pripravo vred segedinski golaž v 3/4 ure že na mizi in dober tek!

Prav odličen se mi zdi lonc za pripravo vseh vrst govedine. Čas kuhanja, dušenja, praženja je odvisen seveda tudi od trdote mesa. Zlasti naslednji recept mi omogoča, da imam okusno kosilo v najkrajšem času na mizi:

Goveje zrezke potolčem, osolim, namažem s seseklim česnom in popečem v vročem olju ali masti kar v loncu, kjer sem svetlorumeno oprajžila čebulo. Po vrhu naložim na rezine zrezan krompir, osolim, posipjem z rdečo papriko (poleti z narezanimi svežimi paradižniki, lahko tudi z prerezano zeljato ali ohrovtovo glavico, obloženo s slanino, pa tudi kislo zelje ne bi bilo napačno) podlijem z majhno juho ali vročo vodo in lonc zaprem. Ko zavre, zaprem kuhaličnik in kosilo je ob dodatku solate gotovo. Tako se obnesejo podobno pripravljene vse enolončnice. Seveda je prav okusna nađevana paprika, srce v omaki, pečena kocka ali piščanec. Pri piščancu, zlasti pohancu je prav posebno paziti, da se ne duši predolgo.

Vse mesne jedi opečem tako, da jih najprej na hitro opečem na vseh straneh pri odprtem loncu, dodam malo vode ali juhe, zaprem, da se duši, kolikor zahteva meso, nato pa pri loncu zopet naprej pečem, da se sok posuši in dobi pečenka skorjico. Seveda tu pozor, da se ne zažge!

Ob vsestranski uporabi lonca njegova cena ni več tako visoka in rok trajanja neomejen ob izmenjavi drobnih rezervnih delov.

K. K.

(Nadaljevanje in konec)

KULTURNOST NAŠIH KINO DVORAN

Tudi tukaj moramo ugotoviti da smo zelo zaostali. Saj niti Ljubljana nima urejene kino dvorane katera bi odgovarjala tako po svoji estetski, kakor tu-

Film

di arhitektonski ureditvi sodobnemu kinematografu. Se bolj žalostna slika pa je po ostalih mestih, da o podeželju sploh ne govorimo. Čestokrat kino dvorane služi tudi za vse ostale vrste kulturno-prosvetnih prireditvev pa še celo telesno-vzgojnih. Jasno je, da je tak prostor prenatrpan z programom in da je film potisnjen v zadnji plan. Vzemimo na našem področju samo primer Ribnice in Grosuplja. Dva večja kraja, sedeža komun, pa brez stalne kino dvorane. Popolnoma razumljivo je to za manjše kraje kjer so kinematografi, ker bi bil res absurd graditi še posebno dvorano za kinopredstave. Mišljenja pa sem, da bi vsaj naši centri komun pa le morali imeti dvorano kjer bi se nemoteno predvajal film. Tak centralni kinematograf bi lahko v mnogocem pomagal tudi ostalim perifernim kinematografom v komuni. Običajno merodajni faktorji kratko odgovorijo na to vprašanje, češ ni sredstev. Prepričan pa sem, če bi bila dobra volja in zainteresiranost, bi se našla tudi zato potrebna sredstva.

OSTALA PROBLEMATIKA

Eden največjih problemov, ki tare predvsem manjše kinematografe, je 20-odstotni prispevek od bruto dohodka domačemu filmu. Ta prispevek je vsekakor prevelik za te kinematografe. Dejstvo, da imamo danes še v mnogih kinematografih izredno slabo tehnično opremo, ki datira še iz prvotnih dni, da pa za njeno obnovo ni potrebnih sredstev, je eden od vzrokov tudi ta visoki prispevek. Z denarjem, katerega mora tak kinematograf odvesti, bi lahko v mnogocem izboljšal svojo tehnično opremo ali pa ga vložil v boljšo opremo dvorane. Dostikrat je ta prispevek tudi vzrok, da kinematograf na koncu leta prikaže izgubo, v mnogih slučajih pa kinematografu po odvodu tega prispevka ne ostane nič. Tukaj je tudi vzrok, da mnogi kinematografi ne morejo modernizirati že obstoječih tehničnih sredstev, še manj pa misliti na kakšno modernizacijo kino dvorane. Večja kinopodjetja pa so v tem pogledu dosti na boljšem. Torej pridemo do sklepa, da je navedeni prispevek udaril ravno po manjših kinematografih, kar je tudi resnica. Gotovo bo katerega zanimalo, kam gredo ta sredstva. Manjši del se odvaža Jugoslovanskemu rdečemu križu. Filmskim novicam in v občinski sklad za napredek kinematogra-

fije v komuni. Ostali levji delež pa pobere naš domači film. Delitev tega zneska pa se spet izvaja po posebnem merilu in sicer tisti film, ki je najbolj obiskan v letu — največ. Spet smo pri komerciali. Ali je potem kaj čudnega, če naši filmski producenti danes plasirajo na tržišče serije filmov s komercialno vsebino, vse manj pa je res dobrih umetniških filmov. Poglejmo še drugo stran medalje. V lanskem letu je film »Ljubezen in moda« torej film z največjim obiskom gledalcev, pobral 500 milijonov din iz tega sklada, slovenski film »Balada o trobenti in oblaku« pa komaj 70 milijonov dinarjev. Prvi film v Pulju ni prišel niti v širši krog izbire, drugi pa je odnesel najboljša priznanja in visoke ocene. Ali je po-

ali

tem kaj čudnega, če je naš »Triglav film« zašel v finančne težave, ali je kaj čudnega, če danes naša proizvodna filmska podjetja plasirajo na tržišče vse več in več takozvane »limonade« zmontirane po vzorcu zahodnih limonad. Torej tudi tukaj je napaka, katero je nujno potrebno popraviti. Kaj pomagajo ne vem kakšna priznanja, če se pa vse ustavi samo pri hvali in dobrih kritikah, levji delež pa pobere tisti, ki je pustil ob strani umetnost in priznanja, pa zaigral na komercialne karte. Seveda je v tem pogledu v mnogočem kriva tudi naša publika. Do danes smo malo storili za njeno prevzgojo na tem področju in ona še vedno hlasta za ceno obarvanimi filmskimi efekti. Naj navedem samo še en poda-

tek odnosno primer. Vzemimo dva filma, ki so ju predvajali v Ljubljani skoraj istočasno — »Prodajalka vijolic« in naš film »Ograda«. Pri prvemu velikanški naval, pri drugemu skoraj prazna dvorana. Prvi filmski kič in nič drugega, drugi film z umetniško vrednostjo.

Na koncu bi omenil še eno zadevo v pogledu nabave tujih filmov. V preteklem letu je odpravljen sistem kvote pri distribucijskih podjetjih. Posledica tega bo, da se bo na našem tržišču pojavilo večje število novih filmov. Tudi domača proizvodnja se je znatno povečala že v lanskem letu. Torej kakšen program bomo imeli v naših kinematografih bo sedaj male večje odvisno od naših upravnikov, od njihove repertoarne politike in vloge programskih svetov. Zato sme mnenja, da bi morali biti v izbiri filmov in v vodstvu izbire filmov sledeči kriteriji: vsebinska, idejna in etična kvaliteta, pestrost v vrstah, pestrost po nacionalnem izboru in seveda dostojno mesto tudi našemu celovečernemu in kratkometražnemu filmu. Le na ta način bomo film približali še širšemu krogu gledalcev, ti pa bodo sami od sebe zahtevali predvsem kvalitete filmov.

štacuna

Ni moj namen, da bi s tem člankom kogar koli grajal, temveč želim, da tudi naša javnost spozna probleme naše kinematografije in da bi preko pristojnih organov nudila čimveč pomoči za izboljšanje sedanjega stanja.

Po delu — razvedrilo!

V želji, da bi se kočevska publika seznanila tudi z delom drugih »Svobod« v ljubljanskem okraju, zlasti sekcij, ki v kočevski »Svobodi« še ne obstajajo in da bi pripravil v Kočevju kvaliteten zabavni večer, je Občinski Svet Svobod in prosvetnih društev Kočevje v sodelovanju z Okrajnim Svetom Svobod pod gornjim geslom organiziral v soboto, 31. marca gostovanje dveh godbenih skupin, in to Šentviškega jazz ansambla in Vesele rudarje Svobode II Trbovlje.

Ob skupini sta pripravili zanimiv in pisan spored, ki je prikazal delo ene in druge skupine.

Šentviški jazz ansambel, ki ga sestavljajo večinoma mladi študenti, ki so tudi gojenci Glasbene šole v Šentvidu, nam je predstavil tipično jazz muziko, ki jo goji. Muziko, ki je nastala v črnih četrtih severnoameriških mest in ki izžareva temperament in ritem črne rase in ki je po 20. letu tega stoletja zajela tudi Evropo in ves svet, muziko, katere najznačilnejši predstavniki so znameniti izvajalci Armstrong, Goodman, Ellington-Duke in drugi. Ta zvrst muzike je sveža in plemenita, vendar hrupna in bučna in nam zato morda nekoliko tuja. Mladi izvajalci, ki so nam posredovali 11 tipičnih komadov te vrste, so se pokazali kot

vigrana skupina, ki odlično obvlada ritem, kot najznačilnejši element te muzike. Vsak od njih tudi dovolj dobro obvlada svoj instrument. Nekoliko je izstopal odlični klarinetist, dočim je bilo opaziti par spodrsrlajev pri trobentaču in pozavnistu. Vendar vse to ni motilo celotne izvedbe in zlasti mlajša publika, ki ima za to zvrst glasbe več zanimanja in razumevanja, je toplo pozdravila spored Šentviškega jazz ansambla.

Starejši publika pa je za seboj potegnila druga skupina, Veseli rudarji iz Trbovelj. Ta je v standardni, slovenskem okusu bližji zasedbi predstavila nekaj tujih in nekaj domačih, izvirnih trboveljskih popevk, ki jih je skomponiral oz. priredil vodja skupine, ki v njej igra tudi kontrabas. Izvajalci te skupine so mladi, v povprečju pa starejši kot prva skupina in so vsi, razen pevke Nande, ki je učiteljica — rudarji. Člani te skupine se na svoje instrumente dobro spoznajo, posebno trobentač je pokazal veliko nadarjenost in virtuosnost. Vsi pevci, tako moški trio kot duet Nande-Nanda, so se dobro odrezali in je tudi ta skupina dobila zaslužen priznanje publike, zlasti za izvirne trboveljske popevke.

Sobotni večer zabavnih melodij je bil prijeten, na svoj račun so prišli tako starejši poslušalci kot mladina, izpolnil je svoj namen in je bila zadovoljna publika in izvajalci. Prireditelj je bila v celoti kvalitetna, lahko rečemo bolj kvalitetna, kot so bili v zadnjem času nastopi nekaterih drugih zabavnih ansamblov. Dvorana je bila prilično dobro zasedena, vendar bi bil obisk lahko boljši, vsaj tak, kot ob podobnih nastopih manj kvalitetnih skupin, čemur pa je verjetno vzrok prepogosto nastopanje raznih skupin v zadnjem času.

Za prijetni večer pa organizatorjem, Občinskemu in Okrajnemu svetu Svobod vsa zahvala z željo, da bi podobne večere še organizirali.

Za zaključek pa še tole: V dneh od 20. do 22. aprila bo v Kočevju del revije dramskih skupin ljubljanskega okraja, ki jo prireja okrajni Svet Svobod zaradi ocenjevanja in izbire za republiško revijo dramskih skupin. V Kočevju bosta nastopili dve tuji dramski skupini in skupina kočevske Svobode, vsaka s po eno predstavo. Za to revijo v Kočevju se je Okrajni svet odločil v pripravi, da ima Kočevje dovolj zrele gledališke publike, ki bo sposobna tri večere zapored napolniti dvorano Šekspirove doma. Torej, Kočevsko občinstvo že danes opozarjamo na to revijo in upamo, da ne bo razočaralo pričakovanje ne organizatorjev ne gostujočih dramskih skupin in vabimo vse, ki se zanimajo za dramsko umetnost, da se teh predstav udeležijo.

Pionirski kotichek

Pred koncem šolskega leta bodo organizirali dan „Velike metle“

Kakor vsako leto, imamo tudi letos organizirano delo pionirjev na šoli J. Šeško v Kočevju. Po razredih so organizirani aktivni za higieno. Naloga aktivov je, da pomagajo v mlečni kuhinji pri razdelitvi malice, skrbijo za red in čistost v notranjosti šole in njene okolice.

Na šoli imamo tudi torbice prve pomoči, ki jih uporabljamo na izletih in ekskurzijah, da nudimo pomoč komurkoli in kjerkoli. Podmladkarji se trudimo, da bi naše delo čimbolje opravili, posebno še takrat, kadar so organizirane večje akcije. V tednu boja proti tuberkulozi, smo poslušali predavanja, kako se obvarujemo te bolezni. Spomnili smo se tudi bolnih sošolcev in jih tudi obiskali. V tednu boja proti alkoholizmu smo se seznanili s težkimi vprašanji, ki jih poraja alkohol pri tistih ljudeh,

ki ga prekomerno uživajo. Spoznali smo, da je za človeka veliko bolj zdravo zauživanje mleka in brezalkoholnih pijač, kot pa alkoholnih.

Na šoli imamo organizirano tudi dopisovanje s podmladkarji iz drugih šol. Napisali smo že čez 100 razglednic na razne šole v Sloveniji. Sodelujemo z našim programom tudi v izvajanju JPI.

Skrbeli bomo za zdrav telesni razvoj in propagirali uživanje mleka in mlečnih izdelkov. To akcijo bomo posredovali na našo okolico izven šole. Skrbeli bomo za bolehnne podmladkarje in organizirali tečaje prve pomoči. Pred koncem šolskega leta pa bomo organizirali dan »Velike metle«. Tako bomo po svojih močeh pomagali izpolniti naloge, ki so v programu JPI.

B. Š.

STOP - SPOZNAVAMO

Pionirski odred osnovne šole Mirko Bračič v Kočevju je v programu JPI za leto 1962 med drugim priredil tečaj za mlade prometnike — pionirje pod geslom »Varnost v prometu«.

Pod vodstvom tovariša Pojeta smo dvakrat na teden imeli

krožke. Izdelali smo si prometne znake ter jih postavljali po razredu in spoznavali z njimi prednosti na cesti in na križiščih ter zaščito pred prometnimi nevarnostmi.

Prometni predpisi so bili res trd oreh za pionirje — promet-

S komedijo »Ploha« so razveselili gledalce

V Ponikvah pri Dobrepolju tudi ne spijo. Starejši od zore do mraka in še pozno v noč delajo zobotrebece, tudi mlajši pomagajo pri tem delu.

Ob večerih pa je mladino težko držati pri delu, ker bi mladina rada starejše zabavala in razveselila s kakšno igro. In res. Delo mladine ni rodilo slabih dejanj. V soboto zvečer in nedeljo smo že videli, kaj so ob večerih naštedirali. S komedijo »Ploha« so razveselili gledalce v dvorani. Kar pošteno smo se nasmejali.

Izkazali pa so se tudi vaški fantje, ki so zapeli nekaj prav poskočnih. Fantje in dekleta! Le pogum in še veliko dobre volje nam pripravite z vašim delom.

18. marca so nas zabavali Planšarji s svojim programom. Humoristi Korlno smo se prav od srca nasmejali. Takih gostov

ni. Pomagala nam je knjižnica »Stop — spoznavajmo«. V knjižnici so razne slike, vprašanja in odgovori.

V petek, 23. marca smo imeli izpite. Vsi pionirji, ki smo obiskovali tečaj, smo izdelali izpit z uspehom in prejeli Prometno značko AMZJ II. reda, ter legitimacije.

Trije najboljši pionirji — prometniki: Hiti Marjana, Remih Dušan in Cingerle Milan so prejeli knjižne nagrade po končanem izpitu od AMD Kočevje za odlično spoznavanje prometnih predpisov.

Ob ljubljani, da bomo na cesti disciplinirani in spoštovali prometne predpise ter opravičeno nosili prometno značko.

Remih Dušan, šola Mirka Bračiča, Kočevje

vani si še želimo.

V vasi je Prosvetni dom z garderobo, v kateri je tudi ljudska knjižnica. Iz Grosuplja smo dobili kovček potujoče knjižnice in vsak vačan lahko seže po dobri knjigi. Knjižnica je odprta ob nedeljah dopoldne.

V garderobi bi lahko namestili tudi televizor. O tem naj vaščani razmislijo. Če bi v tem uspešni, ne bi bilo potrebno poslušati kritike v Domu, češ da je televizor v Domu le za njegove prebivalce, ne pa za vaščane.

Gospodična Julija

V soboto, 7. aprila bo uprizorilo MKUD »Matej Bor« kočevske gimnazije igra »Gospodična Julija«. Igra švedskega dramatika Avgusta Strindberga predstavlja prijetno novost na našem odru. Po mnogih komedijah, ki so bile odigrane v Kočevju, bo »Gospodična Julija« nedvomno prijetna sprememba za kočevsko občinstvo.

»Gospodična Julija« je naturalistična drama, v kateri pisatelj brezobzirno in odkritosrežno napada tedanjo buržoazno družbo. Naturalisti opisujejo življenje hladno, objektivno, za njih je vse enako pomembno, zato skoraj ne poznajo napetosti. V svojih delih poudarjajo vpliv dednosti ter okolja. V svoji ljubozni se gospodična Julija predaja strežaju Jeanu. Vsa njena nežna in hrepeneča čustva privrejo na dan ob Jeanu. Jean ji je v začetku pokoren, toda ko

»Vi, ki nas sodite« v Sodražici

V soboto, 31. marca je dramska skupina ribniške »Svobode« gostovala v Sodražici s Hoosinov dramo »Vi, ki nas sodite«. Čeprav je drama zelo zahtevna, so vsi igralci podali svoje vloge zelo doživeto in prepričljivo. Gledalci so z zanimanjem sledili dogajanju na odru. Žal pa je dramo v Sodražici videlo le nekaj 70 ljudi, kar pa je za kraj kot je Sodražica vsekakor premalo. Organizatorjem bi lahko očitali, da so bili ljudje prepozno obveščeni o prireditvi, velika večina pa za prireditve sploh ni vedela.

Delo je skupina ponovila v četrtek še v Ribnici na splošno željo občinstva, z njim pa bo tekmovala tudi v okrajnem merilu.

vidi, da jo ima v oblasti, postaja do nje surov in okruten. Julija postane žrtev svojih strasti, katerim se ne more upreti. Julija prične Jeanu mrziti, toda ne more se mu odreči in ostane še naprej njegova sužnja.

»Gospodična Julija« je dokaj zahtevna drama, ki zahteva mnogo igralskih sposobnosti in truda. Tega so se ves čas študirajo zavedali tudi mladi igralci, ki so skušali prebrskati vse težave. Kako bo poplačan njihov trud, pa nam po pokazala sobotna premiera.

Jugoslovanske pionirske igre 1962

Čeprav naši pionirji in pionirke doprinašajo masovni delež k telesni vzgoji se njihovo delo vse premalo upošteva, pa tudi njihove uspehe se ne ceni kakor bi bilo to potrebno in kakor to tudi zaslužio. Ravno kočevski pionirji imajo precej vidnih uspehov. So republiški prvaki v mnogobojni na orodju, imajo precej prvih mest v raznih športnih panogah, v atletiki pa republiške rekorde in celo jugoslovanske rekorde v skoku v višino. Kakor rečeno tega ne znamo vsi ceniti. Verjetno, da ni tako samo pri nas temveč v splošnem, ker bi sicer zveza prijateljev mladine Jugoslavije ne čutila potrebe posvetiti v letu 1962 pionirjem več pozornosti. Razpisane so Jugoslovanske pionirske igre 1962 ali v okrajšavi JPI 62. Te igre se bodo vršile po določenem planu pod geslom »Leto telesne kulture mladim«.

Tudi v Kočevju sta v sodelovanju Občinske zveze za telesno vzgojo in Občinskega odbora prijateljev mladine, sestavila skupni odbor za izvedbo JPI 62 v naši občini. Izdelan je bil načrt teh iger za celo leto in se že kar živo razvija. Celoleten plan smo morali navezati na okrajni in republiški plan. Vse igre se bodo izvedle v štirih obdobjih pač po bistvu športnih panog za vsako obdobje.

Prvo obdobje je bilo koncem marca kočano in moramo poudariti, da je bilo za pionirje naše občine zelo uspešno. Z zimskim programom t. j. zimskim športom smo imeli zaradi muhastega vremena težave. Mogoče bomo uspeli nadoknaditi ker se zima v to nekoliko sama ponuja in podaljšuje. Po zelo uspelem tekmovalju pionirjev in pionirk za prvenstvo občine v vajah na orodju so šle zmagovalne vrste v Ljubljano na okrajno tekmovalje. Tu so dosegli 7. marca zelo lep uspeh. Pionirska vrsta je bila tretja, pionirke so pa zasledile sedmo mesto. Kdor pozna razmere v tej telovadni zvrsti širom Slovenije ve ceniti ta uspeh kajti tekmovalje v ljubljanskem okraju ne zaostaja po kvaliteti za republiški tekmovalje. To so nam potrdili tudi rezultati iz drugih okrajev Slovenije za JIP 62 kjer so njihovi prvaki zbrali skupno manj točk kot naša pionirska vrsta čeprav se je v našem okraju težko prebila na tretje mesto. Zato ta uspeh izredno cenimo in nam je v dokaz, da telesna vzgoja pri nas le ni tako šibka kakor mislijo to oni, katerim je samo do ne-

deljskih športnih senzacij. Ponovno je pohvaliti vodnike, ki vadijo naše pionirje nesebično ure in ure.

Za II. obdobje, ki bo trajalo do 1. junija so že razpisane občinske tekme ekip v namiznem tenisu. Končane morajo biti koncem meseca aprila ker bodo okrajne tekme v Ljubljani že maja meseca.

Priljubljeni se že tudi razpisi tekmovalja v rokometu, odbojki, košarki in »Med dvema ognjema« kakor tekmovalja v atletiki. Vse to pa zavisi trenutno še od vremena ker se bodo vsa ta tekmovalja vršila že na prostem.

ObLO Kočevje je z veliko uvidnostjo to akcijo podprl in tako omogočil našim najmlajšim, da se pomerijo v tekmovaljih s pionirji in pionirkami ostalih občin in okrajev Slovenije. Za pomoč se pionirji kakor njihovi vodniki zahvaljujejo.

Moštvo Kočevja na tekmi z Grosupljem v Kočevju 25. marca

Tekma kegljačev Kočevje-Grosuplje

Posnemanja so vredni

Podmladkarji Rdečega križa na osnovni šoli v Ribnici si vsako leto naredijo svoj program dela, ki ga potem tudi izvajajo. Nikakor ne zanemarijajo splošnih akcij, ki jih ima Rdeči križ, kjer se, lahko rečemo, vedno dobro izkažejo. Zdj n. pr. zbiračo prostovoljne krvodajalce. Podmladkarji se zavedajo, da bodo tudi sami ostareli in, da je treba imeti spoštovanje do starejših ljudi in bolnikov. Zato se teh vsaj vsako leto enkrat spominijo. Svoja skromna denarna sredstva, ki jih zberejo od članarine, porabijo za skromna darila, s katerimi razveselijo le-

PRVI APRIL

Vsem, ki so v nedeljo, 1. aprila — nameravali kupiti jajca, zelenjavo itd. po znižani ceni (tudi tisti gospodinj, ki je naročila kar 50 »tistih jajc po 12 dinarjev«), — ki so prišli na licitacijo za garaže (in tistima dvema, ki sta hotela dobiti prostor za garaže kar po protekciji), — ki so pri »Kmetu« spraševali po poceni vinu, — ki so prišli kupiti poceni meso, — ki so prišli v ordinacijo k zobozdravniku, — ki so verjeli, da bo mlin preurejen v bolnišnico, — ki so verjeli, da bomo že letos dobili cesto in tistim — ki so opazovali stolpnice ter na cesti, v pisarnih, doma in gostilnah kritizirali naše gradbene strokovnjake sporočamo,

da je bila rubrika »Kočevje v pomladi«

1. APRIL

Zahvaljujemo se jim, ker so nasledili naši potegavščini in jih hkrati prosimo, naj nam oprostijo, če smo jih morda malo potegnili in ujezili (to velja tudi za anonimnega pisca, ki nam očita, da smo za 1. april »napisali in natipkali« malo preveč neresnece ter da ljudje s podoželja plačujejo zato naravnino »da bo za podoželje resnica tipkana in ne da se norce brije iz nas«).

Debelo tiskane črke pred vsako prvoaprilsko potegavščino v članku »Kočevje v pomladi« dajo, če jih pravilno razporedite — »Prvi april«.

Nehote nam je pa ušla še ena »prvoaprilska«. Pod sliko na drugi strani smo pomotoma napisali »Ribnica v snegu« namesto »Rakitnica v snegu« in so si zato nekateri Ribničani nemalo belili glave, kateri konec Ribnice je na sliki.

Nekaj misli o delu pomožne zdravstvene postaje Predgrad

Že takoj po osvoboditvi je bila ustanovljena za Poljansko dolino zdravstvena postaja Predgrad. Skromni inventar in ostali zdravniški pripomočki so bili nameščeni v privatno hišo, kjer se tudi še dandanes nahajajo v izpopolnjeni meri. Prostor, v katerem je nameščena ordinacija še kar zadovoljuje, ravno tako ustreza namenu čakalnica za paciente. Na vsak način pa ne ustreza zunanost oziroma okolica ambulantne, saj se čestokrat zgodi, da teče po cesti mimo ambulantne iz sosednjega hleva gnojnica, kar pa seveda zelo kvarno vpliva na ugled ambulantne.

V razdobju od ustanovitve pa danes se je pomožna zdravstvena postaja zelo uveljavila na terenu, saj jo ne obiskujejo samo ljudje iz Poljanske doline, temveč tudi iz sosednjih Hrvaških krajev, ki imajo zelo slabe pogoje, da dobijo ti ljudje zdravniško pomoč od svojih zdravstvenih delavcev.

Da je potrebna zdravstvena postaja, oziroma da se izboljša stanje glede nudenja zdravniške oskrbe prebivalcem, pričajo podatki obiskov zdravnikov in medicinske sestre. V preteklem letu se je zateklo po pomoč oziroma je bila nudena zdravniška pomoč okrog 1800 ljudem, ki bi morali v primeru, da ni zdravstvene postaje, iskati zdravniško pomoč po hrvaških mestih ali pa naših, tako je pa dobil marsikateri pacient popolno zdravniško varstvo v ambulanti in si je s tem prihranil veliko časa in si prihranil denar.

Žeče bolnike. Hočejo jim pokazati, da se tudi njih spominjajo in da še niso popolnoma odrezani od sveta. Seznam vseh teh ljudi si naredijo sami. Vsak pove za koga iz vasi. Tako res lahko rečemo, da je to njihova akcija.

Letos so si za akcijo izbrali občinski praznik. Kar mrgolelo jih je zjutraj pred šolo, ko so se zbrali in se potem po skupinah razšli po vaseh. Žal pa jim je letošnja zima zagodila tako, da so šli brez cvetja, ki so ga imeli do zdaj še vsako leto. S tem dokazujejo, da spoštujejo starost in znajo ceniti zdravje. Taki so res vredni posnemanja!

Splošni zdravnik prihaja v ambulanto enkrat tedensko, in to v torek. Zdravnik prihaja redno, za kar so ljudje zelo zadovoljni. V preteklem letu je začel hoditi, in to vsakih štirinajst dni specialist za otroke, vsak mesec enkrat pa specialist za ženske bolezni. Toda ti prihodi so nekako sredi preteklega leta kar naenkrat izumrli. Zaželeno bi bilo, da se ti prihodi specialistov zopet obnovijo, kakor tudi bi bilo zaželeno, da bi prihajal splošni zdravnik dvakrat tedensko, to pa iz tega razloga, ker so sedaj zavarovani kmečki prebivalci in se obiski kmečkih prebivalcev vsak teden zvišujejo. Nujno potrebno bi pa bilo, da se prične v bližnji prihodnosti razmišljati o stalni nastavitvi enega splošnega zdravnika. Vzrok, da bi bil potreben en splošni zdravnik, je ta: Poljanska dolina šteje okrog 1500 prebivalcev, potem pa če še upoštevamo sosednje hrvaške kraje, bi bilo ljudi čez 2000. Do sedaj pa te ljudi obiskujejo v pretežni večini edino dve zdravniški osebi, in to medicinska sestra in krajevna babica. Ker je pa teren zelo širok in hribovit, je to vsekakor nekoliko prenaporno za ti dve osebi, ki imajo za opravljanje svojega dela na terenu na razpolago edino prevozno sredstvo — dve ženski kolesi.

Z ozirom na to, da se povsod iz leta v leto popravlja oziroma uveljavlja gospodarska moč, upamo, da bodo odgovorni ljudje tudi za naš kraj uvideli in nam nudili pomoč, ker se bi le na ta način znatno izboljšala zdravstvena problematika na terenu.

RAZPIS

Šolski odbor in upravljalstvo Osnovne šole v Ribnici razpisujeta delovno mesto

HIŠNIKA

na osnovni šoli v Ribnici. Plača po ZJU oziroma po pravilniku o plačah. Reflektanti naj oddajo pravilno kolkovano prošnjo pri vodstvu zavoda. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

RAZPIS

ŠOFER-ČEBELAR dobi službo za področje Kolpsko-Poljanske doline. Pismene ponudbe poslati do 10. 4. 1962 na Zavod za čebelarstvo, Ljubljana, Titova 19/II.

KEGLJAČICE NA OKRAJNEM PRVENSTVU

V četrtek, 29. III. in v nedeljo, 1. IV. 1962 je bilo v Ljubljani na Gradisovem kegljišču okrajno prvenstvo posameznic, katerega so se prvič udeležile tudi naše kegljačice. Tekmovalje je bilo v disciplini 2 x 100 lučajev (v dveh nastopih). V hudi konkurenci z izkušenimi kegljačicami se sicer niso mogle plasirati v nadaljevanje, so pa dosegle zelo dobre, obetajoče rezultate. Če bodo v bodoče napredovale tako kot v teh nekaj mesecih, lahko pričakujemo drugo leto ostrišo borbo v tem tekmovalju.

Rezultati posameznic: (v oklepaju so rezultati prvega in drugega nastopa): Andolšek Marija 676 (362, 314), Sneberger Joža 669 (353, 316), Šercer Draga 660 (319, 341), Kalabota Danica 654 (323, 331).

KEGLJANJE!

V šestem kolu so zmagovala moštva, ki so trenutno na lestvici boljša. Opaziti pa je, da se nekateri igralci pri igri ne trudijo dovolj in dosegajo iz kola v kolo slabše rezultate, in so se tako njihova moštva znašla na repu lestvice. V petek, 6. IV. bo

Moštvo kegljačev iz Grosuplja na tekmi v Kočevju 25. marca

odigrana zadnja tekma šestega kola, pomerili se bosta doslej še nepremagani vodči ekipi Kometa in KGP.

Rezultati: Itas I (4137) — Radosavljevič 627, Vidervol J. 682, Polajnar 670, Klun 748, Tomšič 734, Ščap 676. OBLO II (3751) — Golob 605, Pirnat 618, Vesel 610, Vovk 645, Arko 638, Hočevnar 635.

OBLO I (4205) Muhič 663, Levstik 657, Trdan 689, Očepček 689, Benčina 713, Henigman 794, Kovinar (4027) — Kavčič 631, Južnič M. 589, Jakšič 664, Briški 663, Tušar 762, Južnič A. 718.

Zidar (4146) Oražem 699, Maver 635, Marinč 680, Zbašnik 711, Južnič 679, Sajovec 742, Merkur (3991) — Gorc 641, Rački 669, Jurkovič 698, Baver 643, Lunder 720, Zagar 620.

Rog (4227) — Primožič 719, Kalabota 683, Klarič 737, Kozina F. 685, Brian 669, Mejak 734. Itas II (3885) Jakšič 636, Obratnovič 706, Stajdohar 661, Legan 622, Hude 601, Kolenc 659.

Ste že naročili Novice? Če jih še niste, jih dajte čimprej, ker boste le tako lahko sodelovali v nagradnem žrebanju

Gibanje prebivalcev

Obvestila

Sporedi

čestitke

Mali oglasi

dam. Naslov dobite na upravi »Novic«.

PRODAM

Enonadstropno stanovanjsko hišo z vrtom in gospodarskim poslopjem prodam. Možnost takojšnje vselitve.

Vidrih Franciška, Konca vas 3 pri Stari cerkvi.

PRODAM

Otroški voziček, italijanski, kombiniran. Cena 25.000. Naslov na upravi »Novic«.

KOČEVJE

V Novem mestu so rodile: Šajnović Olga iz Starega loga — deklko; Berlan Marija iz Kočevja, Trg Svobode 26 — deklko; Novak Angela iz Kočevja, Tomšičeva 4 — deklko; Plot Stefanija iz Trate 62 — dečka; Tekavčič Marija iz Zeljn 49 — dečka.

Umrli je: Silc Jože, otrok iz Šalke vasi 71, star 7 mesecev.

RIBNICA

Rodili sta: Zajc Sava, delavka iz Goriče vasi 43 — dečka, Gornik Marija, gospodinja iz Goriče vasi 8 — deklko.

Poročila sta se: Bajt Anton, delavec iz Ribnice 247 in Hudorovac Jožefa, gospodinja iz Ribnice 247.

DOLENJA VAS

Umrli je: Maurovič Jurij, upokojenec iz Rakitnice 52, star 85 let.

DRAGA

Rodila je: Poje Vilma, gospodinja iz Novega kota 10 — dečka.

ČESTITAJO

Dobremu stricu in svaku Lojzetu Zakrajšku iz Kočevja, Podgorska, prirčne čestitke k srečanju z Abrahamom z željo še na mnoga leta.

Marjan, Marica, Jožica in Francka.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

JADRAN KOČEVJE: Od 6. do 8. aprila angleški film »Sinovi in ljubimci«, 8. aprila matineeja »Mumu«, 9. in 10. aprila amer. film »Ljubezna na razpotju«, 11. in 12. aprila amer. barvni CS film »Svet v noči«, od 13. do 15. aprila slovenski film »Srečamo se zvečer«.

SVOBODA RUDNIK: 7. in 8. aprila ameriški barvni film »Tri ure do odločitve«, 14. in 15. aprila ameriški barvni film »Mačka na vroči pločevinasti strehi«.

SVOBODA STARA CERKEV: 7. in 8. aprila jugoslovanski film »Eedini izhod«, 14. in 15. aprila ameriški film »Puščava živi«.

RIBNICA: 7. in 8. aprila jugoslovanski film »Klempo — veliko potovanje«, 14. in 15. aprila bolgarski film »Prva ljubezna«.

SODRAŽICA: 7. in 8. aprila ameriški CS film »Potemneli angeli«, 14. in 15. aprila indijski barvni film »Mati Indije«.

LOŠKI POTOK: 8. aprila amer. barvni CS film »Najhitrejši

revolveraš«, 15. aprila amer. barvni CS film »Slab dan v Bleck Rocku«.

VELIKE LAŠCE: 7. in 8. aprila francoski film »Tatovi draguljev«, 14. in 15. aprila amer. CS film »Ulica Friderika številka 10«.

DOBREPOLJE: 7. in 8. aprila amer. barvni CS film »Skozi planine Divjega zapada«, 11. aprila ruski film »Prvi dan miru«, 14. in 15. aprila amer. barvni VV film »Človek, ki je vedel preveč«.

PONIKVE: 12. aprila ruski film »Prvi dan miru«.

KOČEVSKA REKA: 7. in 8. aprila italij.-nem. barvni film »Ne pozabi me«, 11. aprila amer. film »Potemneli angeli«, 14. in 15. aprila danski film »Igra mladosti«.

PREDGARD: 7. in 8. aprila amer. barvni film »Tonka«, 14. in 15. aprila amer. barvni VV film »Ponos in strast«.

BROD NA KOLPI: 14. in 15. aprila amer. barvni film »Vitez okrog mize«.

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED ZA SOBOTO, 7. APRILA 1962

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05, 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.40 Petnajst vedrih minut, 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — Povest o zeleni livadi, 9.25 Melodije, ki jih radi poslušate, 9.45 Igra vam trlo Bardorfer, 10.00 Poročila, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Pet pevcev — pet popevk, 11.15 Angleščina za mladino — 48. lekcija, 11.30 Risto Savin: Trio v g-molu, 12.00 Poročila, 12.05 Trio Augusta Stanka, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za vsakogar nekaj, 14.00 Gioacchino Rossini — Ottorino Respighi: Fantastična prodajalna, baletna suita, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Poročila, 15.20 Napotki za turiste, 15.25 Domači zabavni ansambli, 15.40 Moški zbor »Zarja« iz Trbovelj, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino..., 17.50 Vedri intermez, 18.00 Poročila, 18.10 Dva ve-

lika prizora iz Gounodovega »Fausta«, 18.45 Naši popotniki na tujem, 19.00 Obvestila, 19.05 Zdjaj pa kar po domače, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 »Na lepi modri Donavi«, 20.20 Jacques Perret — Jean Forest: Korporala se drži smola — V. epizoda: Korporal pobegne drugič, 20.55 Za prijeten konec tedna, 22.00 Poročila, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.00 Poročila, 23.05 Do polnoči v plesnem ritmu, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SPORED ZA NEDELJO, 8. APRILA 1962

6.00—8.00 Z dobro voljo v nedeljsko jutro — vmes ob 6.05, in 7.00 Poročila, 8.00 Mladinska radijska igra — A. Daudet: Prigode Tartarina in Tarascona, 8.40 Karol Pahor — mladim poslušalcem, 8.55 Vedri intermez, 9.00 Poročila, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 9.47 Korčulica in trije samospevi Pavla Sivica, 10.00 Se pomnite, tovariši... Vojko Novak: Z Oskarjem na pot, 10.30 Nedeljsko glasbeno dopolnilo, 11.30 Nedeljska reportaža, 11.50 Deset mi-

nut z orkestrom Roberto Rossi, 12.00 Poročila, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 14.00 Igrajo Zadovoljni Kranjci, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved, 15.15 Trikrat pet, 15.30 Violinisti Igor Ozim in violončelist Antonio Janigro, 15.45 Franc Danzi: Pihalni kvintet v B-duru, 16.00 Humoreska tega tedna — Barbara Karbovska: Sistem Borisa Borisoviča, 16.20 Popoldne ob zabavnih glasbi, 17.00 Poročila, 17.05 Karlo Savina s svojim orkestrom, 17.15 Radijska igra — Ivan Ribič: Tisti iz Jurjevega boršta, 18.15 Chopin: Fantazija in impromptu, 18.30 Športno popoldne, 19.00 Obvestila, 19.05 Panorama zabavnih zvokov, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Izberite melodijo tedna, 20.45 Odmevi iz Hollywooda, 21.00 Iz glasbene geografije Evrope — 7. oddaja: Varšava, 22.00 Poročila, 22.15 Orkestri in solisti RT Beograd, 23.00 Poročila, 23.05 Zelim vam obilo zabave, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Grenak je kruh v bogati Nemčiji

Prebivalci Ribniške doline so znani po tem, da radi potujejo po svetu. Potovanje jim je v krvi. Tudi sedaj potujejo, vendar so se prejšnja potovanja razlikovala od sedanjih: prej so potovali s suho robo, sedaj pa s kovčki.

Nemara ste že uganili, da so dobni ribniški »zdomarji« odhajajo na delo v Zahodno Nemčijo. Dokler je odšlo na delo v tujino nekaj desetih ljudi ni bilo nič posebnega, ko pa so začele odhajati cele trupe (pa še vedno odhajajo, moškimi so se pridružile tudi ženske) je zadeva drugačna. Koliko je že danes naših ljudi v Nemčiji, ne vemo točno, verjetno pa jih bo kmalu tisoč.

Naša ustava daje vsakemu državljanu svobodno potovanje v tuje dežele. To svobodo pa so nekateri izrabili tudi za to, da

so brez odpovednega roka zapustili delovna mesta in odšli brez slovesa od delovnih tovarišev v tujino. Če teh ljudi po vrnitvi iz tujine ne bo čakalo delovno mesto in si bodo morali iskati kruh drugje, bodo za to sami krivi.

V tujino je odšel svet kmečke delovne sile. Na številnih domovih so ostale doma same žene z otroki in starejšimi člani družine, ponekod pa sta odšla v Nemčijo cela oba zakonca, otroke pa sta prepustila drugim v varstvo. Imamo tudi primere, ko je odšla na delo žena, mož pa je ostal doma sam z družino.

Vse to bo povzročilo, da bo letos ostalo precej zemlje neobdelane, oziroma bo slabo obdelana, ker ne bo ljudi, ki bi jo obdelovali. Iz istih vzrokov se je in se bo še znižalo stanje živine. Prevelik odliv delovne sile se bo brez dvoma negativno odrazil v izpolnjevanju planov iz kmetijstva, pa tudi v nekaterih gospodarskih organizacijah.

Zaskrblijoča je tudi ugotovitev, da si naši ljudje v Nemčiji služijo z markami tudi bolezen, ki jo bo morala v tej ali drugi obliki plačevati komuna, to se pravi državljanji komune. Že doslej je bilo nekaj primerov težkih obolenj povratnikov iz Nemčije. Naši ljudje morajo opravljati zahodnonemški kapitalizem najtežja in zdravju škodljiva dela, ki jih počasi, a vztrajno izčrpavajo. Dela opravljajo večkrat ob pomanjkljivi prehrani. Da bo zaslužek čim višji, delajo tudi nadure. Res je, pod takimi pogoji za naše razmere precej zaslužijo, posebno še zato, ker pomagajo k temu tudi paketi iz »revne« Jugoslavije.

Res je, da si pri nas ne moreš zaslužiti avtomobila v enem

letu. Tudi v Nemčiji si ga ne bi, če bi dostojno živel, kot se spodobi človeku. Vsega tega propagandisti za delo v Nemčiji ne povedo ljudem. Ljudje nasedajo bajkam o obljubljeni deželi, kjer v kratkem času in brez večjega napora zaslužiš veliko denarja. Seveda pa ne povedo, da je treba tudi v bogati Nemčiji trdo garati za marke ter da je tudi v tej deželi kruh grenak.

Da naši »Nemci« veliko bolj garajo v tujini kot pa so doma, so najlepši dokazi izpiti obrazi povratnikov. To pove več kot besede.

Privlačna moč avtomobilov, ki si jih v potu svojega obraza služijo v tujini, bo verjetno marsikomu kmalu po povratku domov obledela. Kaj bo pomagal avtomobil, če bo pa zdravje načeto. In še to: ali je naša skupnost dolžna skrbeti za ljudi, ki so si nakopali bolezen v tujini zaradi hlastanja po velikem zaslužku? Prepričani smo, da bo marsikomu še žal, ker se je preobdelal dobrega domačega kruha, čeprav je manjši kos kot v tujini, je pa zato toliko slajši — in naš je!

-m

Tomšič Andrej: KURIR BRANKO

NADALJEVANJE

Po večerji se je Branko oglašil v štabu. Prejel je navodila kod naj hodijo. Komendant mu je izrecno zabil, naj se nikjer ne ustavlja predolgo in da morajo biti v štiriindvajsetih urah na cilju. Počivajo naj dlje šele v Zlebu, kjer bodo varni.

V tem je prišel v štab tudi zastavnik Mile. Njemu je komendant naročil isto, samo, da mu je še posebej poudaril, naj zaradi gotovosti hodijo v bojnem redu, vsaj dokler so na cestah, ki jih še od časa do časa kontrolira sovražnik.

Ko se je zopet obrnil k Branku, je imel komendant solze v očeh.

»Kot sin si mi bil, Branko. Glej, da boš tudi za naprej v ponos brigadi, kjer si preživel leto dni, ki te je čuvala in vzgajala v pravega in klenega borca in meni, ki bi imam rad. Če se več ne srečava, bojna sreča je opoteča, ne pozabi name. Če pa preživim to vojno, saj zmaga se nam bliža s hitrimi koraki, tedaj bom v svobodi prišel k tebi, kjerkoli boš, te bom že našel in skupaj bova obujala spomine na slavne dni, ki sva jih preživela skupaj. V tovarišu Antonescu boš našel dobrega komandanta in očeta. Bodi pozdravljen in ne pozabi na nas!«

Branko je objel komandanta in se na njegovih prsih zjokal kot otrok.

»Nasvidenje v svobodi, tovariš komendant!« je zaklical in zbežal skozi vrata, še vedno glasno hliplajoč.

Vsi skupaj, celotna skupina tridesetih ljudi se je spravila na tri kmečke vozove in vozniški so med glasnim vriskanjem odhajajočih poglani konje. Peljali so se kakih deset kilometrov, nato pa se je začel težki marš. Z Vinkom sta hodila v izvidnici, ker sta poznala pot.

Kmalu je Branko v medli svetlobi, ki se je prebijala tam od vhoda zagledal obrise požgane žage v Zlebu. Skoro nimate je pospešil korake, dokler ni prišel na jaso, kjer je bila žaga. Pretaknil je vso okolico, zaradi sledov, ki bi lahko povedali, da je sovražnik v bližini, pa ni nišel ničesar. Bilo je vse mirno in ta mir je motilo le prepevanje pri, ki so se veselile zgodnjega jutra. Približal se je pogorišču in sedel na napol trhl hlo. Iztegnil je noge in združil vso mu je, da jih čuti šele sedaj. Počasi si je sezul čevlje in stopil z bosimi nogami v mrzlo roso. Čutil je, da mu dobro de, vendar se je takoj začel obuvati.

V sivkasti svetlobi vstajajočega dne je kmalu zagledal zastavnika Mileta in Vinka ter tovariše, ki so počasi prihajali iz gozda na jaso. Se predno so prišli do pogorišča, je Mile odredil borce v zasede in le-ti so se takoj ločili od kolone, ostali pa so polegali na jasi. Čeprav je bila na travi mrzla rosa jo niso čutili. Nekateri so jemali iz nahrbtnikov in torbic hrano — konzervo in prepečene, zaplajenjen v kdo ve kateri akciji in spečen za kdo ve katero vojko — in s slastjo jedli. Drugi pa so zvijali in prižigali čike ali celo cigarete, ki so jih dobili kdo ve kod.

Toda vse je kmalu premagala utrujenost in zaspali so prepuščajoč se nežnemu božanju sončnih žarkov, ki so preblijali redko meglico. Bili so brez skrbi, sredi širnih gozdov in varovali so jih tovariši v zasedah.

Bile je obšel zasede in se utrujen zleknil poleg Branka na hlo.

»Je še daleč?« je vprašal. »Utrujen sem kot pes, zaspal bi, pa ne smem. Obiti bom moral zasede še enkrat in kmalu izmenjati borce.« Zdrnil je s hlo in se s hrbtom naslonil nanj.

»Zaspi. Bom jaz bedel. Spati tako ne bom mogel. Glej, tam čez, čez ta vrh je moj dom.« je vzdihnil Branko in pokazal z roko proti severovzhodu na vrh, porastel z visokimi smrekami.

Mile se je zaspalo zagledal v smer, kamor je pokazal Branko in molče priklimal. Bil je preveč utrujen, ni se mu ljubilo govoriti. Vsaj več ne, kot je nujno moral.

»Prav, zbudi me čez uro.« Zdelo se je kot, da še to govori že v sanjah, kajti takoj je zaspal.

Branko je vstal in počasi odšel proti cesti, ki je vodila proti Grčaricam. Nedaleč vstran je bila zaseda, kjer je bil tudi Marko. Molče je stopil k tovarišem in sedel na parobek. Sončni žarki so se prebijali skozi meglo in širili blagodejno toploto, da je ljudi prijemala dremavica.

Marko je prisedel k njemu.

»Če bi se nam ne mudilo, bi lahko šel domov, Branko. Saj ni tako daleč, kaj ne?«

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ!

PRODAM

VSELJIVO KMEČKO HIŠO z vodovodom, sadnim vrtom ter nekaj zemlje ali brez nje ugodno prodam v Gorici vasi, oddaljeni 1 km iz Ribnice na Dolenskem. Ponudbe: R. Serpan, Ljubljana — Jakšičeva 7.

RAZPIS

Kemična tovarna Kočevje razpisuje delovno mesto STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA Razpi svelja do popolnitve delovnega mesta. Nastop službe takoj!

O delovnem času kočevskih zdravnikov

Ni bil naš namen še naprej polemizirati z novinarjem Primcem o tem, kdo ima prav, on ali pa zdravniki. Odgovor na njegov članek je Uprava ZD dala in smatramo, da je bil odgovor dovolj jase. Ker pa se je poslužil novinar Primc prakse, ki je naravnost endinstvena, smo se vseeno odločili napisati na njegov odgovor k odgovoru nekaj pripomb.

Ko govorimo o edinstveni praksi novinarja Primca mislimo pri tem na to, da se še nikomur izmed nas ni posrečilo zaslediti niti v naših, niti v drugih časopisih tega, česar se je poslužil novinar Primc. Običaj je, da se na nek članek, oziroma kritiko napiše odgovor, če je možno že v isti številki, nikakor pa ne gre, da avtor članka, oziroma kritike napiše še v isti številki odgovor na odgovor in ima s tem seveda zadnjo besedo. Tak način pisanja je preveč naven, da se ga ne bi moglo spregledati in »Novice« s takšno prakso ne bodo ravno preveč pridobile na ugledu.

Novinarju Primcu radi verjamemo, da pozna na uro, ne moremo mu pa verjeti, da ne pozna izreka »clara pacta, boni amici«. Tu namreč ne gre za znanje latinščine, kot on to napačno naveda, temveč preprosto za konček splošne izobrazbe, katero on, kot novinar gotovo ima. Čisti račun, dobri prijatelji — s tem smo hoteli opozoriti na to, da se je treba o vsemu poprej dobro prepričati, nato pa šele kritizirati. Kritizirati pa ravno v času, ko so zdravniki tako preobremenjeni pa se nam ne zdi v redu in prav. Novinar Primc je s tem dosegel le to, da bomo popoldanske ordinacije še bolj omejevali. Če bi se novinar Primc malo bolj temeljito pozanimal za zadevo, o kateri se je namenil pisati, potem bi lahko ugotovil, da je bil tisti »ubogi« pacient, ki v ponedeljek popoldan ni prišel na vrsto in je bil zaradi tega v torek celo oštevan

od zdravnika, človek, ki je znan delomrzen in ga kot takega poznajo tako v podjetju, kot tudi v ambulanti. Ugotovil bi nadalje, da je tisti v dobrem letu napolnil tri zdravstvene kartoteke, ugotovil pa bi nadalje tudi to, daje tistemu pacientu zdravnik v ponedeljek popoldan rekel, da naj počaka, ker pride (zdravnik) nazaj. Ker pa se je šlo pacientu le za stalež, ni imel interesa počakati zdravnika.

Opozorili bi novinarja Primca tudi na specifičnost našega poklica, ki nam ne dovoljuje, da bi se vedno togo pridrževali uradnih ur, kot je to možno n. pr. v pisarni. Zdravnik je bil in bo navezan na lastno strokovno presojo, kaj je v danem trenutku važnejše: delati naprej v ordinaciji ali pa oditi k težkemu bolniku na dom.

S tem z naše strani razpravljanje o morebitni »nedisciplini« kočevskih zdravnikov zaključujemo in ne bomo več odgovarjali na morebitne nove pripombe. Kočevski zdravniki

DAJ KRI, KO SI ZDRAV, DA SI JO ZAGOTOVIŠ, KO JO BOŠ POTREBOVAL!

Za krvodajalsko akcijo, ki bo v Ribnici 11. in 12. aprila, v Sodražici pa 13. aprila, so se prvi prijavili najvidnejši predstavniki oblasti in družbenih organizacij v občini, in sicer: predsednik in tajnik občinskega ljudskega odbora, predsednik občinskega odbora SZDL in sekretar občinskega komiteja ZK, in mnogo drugih funkcionarjev.

Podmladkarji so že tudi zbrali precej prijav. Pričakujemo pa, da bomo še poseben odziv in razumevanje na to akcijo dobili pri članih sindikatov, saj prav med delavstvom pride največkrat do takojmenovanih nesreč pri delu, kjer je tudi transfuzija krvi mnogokrat rešila. Pokažimo svojo zavest do soljudi!

NESREČA PRI MINIRANJU

4. aprila se je v Rogu na področju Trnovca pripetila težja nesreča. Kvalificirani miner Maks Podobnik, zaposlen pri gozdni upravi v Kočevju, je miniral skalo na vlaki, ki služi za spravilo hlobovine. Po dosedanjih ugotovitvah je ponesrečenec miniral hkrati na dveh mestih, ki sta bila blizu skupaj. Medtem ko je miner prižigal drugo mino, je prva eksplozirala, ter po mnenju komisije sprožila tudi eksplozijo druge mine. Komisija je ugotovila po sledovih, da je vrglo minerja približno 4 metre daleč. Ponesrečenec se je pobral in odšel še okoli 30 m daleč, nakar se je zgrudil. Tam so ga našli delavci, ki so obvestili o nesreči kočevsko ambulantno. Ponesrečenec se zdravi zdaj v ljubljanski bolnišnici.

S Tomšičevo brigado skozi Suho Krajino

Sredi marca 1943. leta sem se s Tomšičevo brigado, ki ji je poveljeval tovariš Daki, nahajal v Dobrniču. Mrzli zimski dnevi so se poslavljali od nas, pomlad je bila na pragu. Vsak dan je postajal lepši, prijetnejši.

Tedaj sem bil namestnik komandirja I. čete, II. bataljona, ki mu je poveljeval tovariš Raco. V Ambrusu je bila močna italijanska in belogardistična posadka. Italijani in beli so tedaj po vsej Suhi Krajini imeli na gosto postavljene postojanke in razporedeno svojo vojnisko mrežo. Poleg Ambrusa so se nahajali še v Korinju, Hočevju pri Krki, Zagradcu, Žužemberku in drugod.

XIV. divizija NOV in POS je dobila nalogo, da prične z ofenzivo po vsej Suhi Krajini. Naša Tomšičeva brigada je dobila nalogo, da napade sovražno postojanko v Ambrusu. Opoldansko sonce se je nagnilo nad Krko. V dolino je pritiščil hlad. Mi smo se zadrževali v vasi, nabirali moč in se pripravljali na nove bitke. Proti večeru je bil zbor. Iz Dobrniča smo krenili proti Zagradcu, ki smo ga v nočnih urah obšli na severni strani in se pomaknili v dolino, dosegli Krke in most na Krki pri vasi Lese. Italijani in beli so brez boja zapustili most in cela Tomšičeva je mirno prekorajčila temno in globoko reko Krko. Šele čez čas so iz postojanke Žužemberk zagrmeli italijanski topovi, granate so tulile po zraku nad našimi glavami in treskale neke daleč za nami.

Na nebu se je svitlala jutranja zarja. Pod nami se je razgrinjala megla in v megli se je pisano lesketala vas Ambrus. Brigadni oddelki so bili razvrščeni po cesti. Brigadni poveljnik Daki je imel zbor poveljniškega kadra in obrazložil načrt o napadu.

»Tomšičeva napade Ambrus, Serčerjeva Korinj in Hočevje, medtem ko bodo Slandrova in Gubčeva v rezervi in držali zasedo, zlasti v smeri Kočevja.«

Ambrus mi je bila natanko znana vas, poznal sem vse prebivalce, vsako hišo, družino, kmeta, obrtnika... Vedel za vsakega kako misli, čuti, kako mu bije srce. V Ambrusu sem dolga leta hodil v šolo iz moje rodne vasiče Višnje. Zdjaj se bili v šoli Italijani in beli. Zabarikadirali so se tudi v gasilskem domu. Nad 100 moč sovražne vojske se je tiščalo za zidovi. Daki mi je dal dve četi, ki sem jih popeljal v boj. Razporedil sem 1. četo II. bataljona na južni strani, medtem ko me je 3. četa čakala na severni strani. Obkrožili smo vas, ne da bi sovražnik sprožil en sam strel. Od 1. čete sem se prebijal k tretji. Nastopilo je jutro in dnevni svet je napolnil dolino. Borci tretje čete so postajali nestrpni. Že pred mojim prihodom na položaj te čete, so hoteli napasti šolo, kjer so bili beli in Italijani. Nekdo izmed njih se je potisnil ob zidovje, pritisnil na ključo in vrata so se odprla.

»Dobro jutro! Osnovno šolo želimo.« je polglasno povprašal partizan na eni, »tu je« mu je odgovoril belogardist na drugi strani šolskih vrat in hišnega praga.

V tem je prasknilo nekaj puškinih strelcev, zaregljale se strojnice, treskale so bombe, butali so bacači. Boj je trajal ves dan in celo noč, drugi dan in vso noč, tretje jutro je prenehalo. Italijani in beli so pritisnili iz Žužemberka, Zagradca, iz Dobrege polja in drugih postojank. Ves Ambrus je prehajal iz rok v roke. Prvi dan smo ujeli 5 belogardistov in 3 Italijane. Boj se je vodil za vsako hišo. Veliko plena je zasegala naša brigada; živil, orožja, eksploziva. Italijani in beli so se držali zidovja kakor stenice. Boje v vasi sta vodila naši dve četi. Ostali oddelki so imeli bitke z onimi, ki so rinili v pomoč. Drugi dan je v vasi zagorelo. Plamen je lezel kakor kuga od hiše do hiše, lizal zidovje in strehe, ki so se pogrezale druga za drugo med zidovje. Skoro polovico vasi je pogorelo. Med streljanjem so se trgali človeški kriki. Živali so strašno tulile. V vasi je bilo, kakor da bi vse ponorelo. Sem in tja so ležali mrlji. Naši in sovražni ranjenci so stopali, klicali in prosili pomoči.

Med bojem so v zraku brnela sovražna letala. Štab naše brigade z Dakijem je bil nad vasio Višnje. Letala so bombardirala vasio. Vas Višnje je pogorela. Okrog 40 hiš je zgorelo. Le nekaj hiš ni zajel plamen. Več vaščanov je bilo ubitih.

Tretje jutro smo vsi izmučeni zapuščali položaje in z ranjenci krenili skozi vas Višnje. Glej čudo! Same razvaline, moj dom je bil nedotaknjen. Vendar gorje, ki sem ga znova občutil tedaj, me je gnalo naprej nad sovraga... Sli smo v vas Plešivec nad Žužemberkom. Bil je 19. marec 1943. Izmučeni smo polegali na travniku, se prilepili ob mrzlo zemljo, zadremali, se oddahnili. Le zaseda in kuharji so bili pokonci.

Ob 7. uri smo nenadoma opazili, da se nam iz treh smeri približujejo kolone Italijanov in belih. Zasedli smo položaje. Okrog 800 moč sovražnikov vojske smo pustili v neposredno bližino. Treba je bilo izkoristiti vsako svinčenko, zakaj po težkih borbah je streliva začelo primanjkovati. Opazovali smo jih iz neposredne bližine, gledali kako postavljajo minomete in težke brede. Slišali govorjenje. Položaj ni bil rožnat; a glej, sovražniki so bili pijani. Vedeti so morali, da smo neke v bližini. Nekaj naših ognjev je gorelo. Siv dim se je vil kakor rahla meglica. Tedaj smo z močno silo začeli kositi Italijane. Zetev je bila strašna. Potem so nas začeli zasipovati z granatami. Skozi gsto dimno zaveso izgorelega smodnika Italijanov sploh ni bilo več videti. Juriši so se vrstili do popoldneva. Takrat pa je našemu II. bataljonu prišel na pomoč III. bataljon na čelu s komandantom Efenkom. Italijane so naši obšli in jim udarili v hrbet. Boj je bil čez nekaj časa končan. V njem so se zlasti izkazali: mitraljezec Klančar, Čiro, Rizek, Džim in komisar I. čete Božič Jovo, ki je bil tudi težko ranjen. Okrog 100 Italijanov in belih je obležalo.

Obleke, orožje in drugo vojno zaplenjeno opremo smo pobrali in se z njo natovarili, nato pa odinili proti Polomu, kjer smo se sestali s Cankarjevo, Serčerjevo in Gubčevu ter nato skupaj krenili v napad na Ribnico in proti Jelenovemu žlebu.

Jože Boldan-Silni

DVE IZ PREDGRADA

Nekateri posestniki s spodnje-ga konca Predgrada se pritožujejo, da jih zadnjič ni obiskal dimnikar. Zaradi prahu jim v štedilnikih počne goreti. Neometen dimniki so nevarni tudi zaradi požara.

Predgrajski vodovod že nekaj dni ne daje zaželenje vode, ker je presušil. Prizadeti želimo, da bi se napaka čimprej odstranila.

ŠE ENA RAZPRAVA O PLANU

Na skupni seji Sveta za industrijo in obrt, Sveta za blagovni promet in turizem ter Sveta za delo in delovna razmerja, ki je bila v začetku aprila, so razpravljali o glavnih smernicah gospodarskega razvoja občine Kočevje, o družbenem bruto proizvodu in narodnem dohodku, o razvoju po gospodarskih panogah ter ekonomskih ukrepih za izpolnitev plana občine.

V razpravi je bilo poudarjeno med drugim tudi, da naj bi podjetja drugod izterjavala dolžnike, ker se jim lahko v nasprotjem zgodi, da ne bodo imeli sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, hkrati pa bo ogrožen tudi proračun občine.

Ste že naročili sinu, bratu, možu, fantu, ki služi vojaški rok Novice? Novice so mu pošta, ki pride vsak teden in poroča o dogodkih doma.

KONČANA HAJKA NA VOLKOVE

Film »Hajka na volkove« je posnet. Snemali so ga na Šar planini, kjer delajo volkovi še veliko škodo ovčarjem, saj napravijo včasih kar cele pokole ovac, ki so edino bogastvo šarplaninskih prebivalcev. Borba z volkovi na Šar planini je hkrati borba za obstanek.

Naročam »NOVICE«

Pošiljajte mi jih na naslov:

Znamka
za 15 din

NOVICE
Kočevje
poštni predal 39